

Благодійний Фонд «Карітас Одеса УГКЦ»
Міжнародний Благодійний Фонд «Карітас України»

Невідкладна допомога
засобами до існування громадам,
що постраждали від війни в Україні

ELIS ОДЕСА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

з дослідження:

ТЕРИТОРІАЛЬНА ОЦІНКА РИНКУ ПРАЦІ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ (2023-2024 рр.)

 КАРІТАС ОДЕСА УГКЦ
CARITAS ODESSA UGCC

trocaire
TOGETHER FOR A JUST WORLD

 КАРІТАС УКРАЇНИ
CARITAS UKRAINE

м. Одеса, 2024 р.

Назва проєкту: Невідкладна допомога засобами до існування громадам, що постраждали від війни в Україні. Одеса

Тривалість: до 31.07.2024

Локація: м. Одеса та громади Одеського району Одеської області

Реалізація та підтримка: БФ «Карітас Одеса УГКЦ» у партнерстві з МБФ «Карітас України»

Технічна та фінансова відповідальність: Міжнародна організація Trósaire

Керівник проєкту: Володимир Філіппов

Асистент проєкту: Олена Мороз

Контактна інформація: elis.odesa@db.caritas.ua

Проєкт спрямований на допомогу внутрішньо переміщеним особам (ВПО) та місцевим мешканцям, що постраждали від війни, які проживають в м. Одеса та громадах Одеського району Одеської області

Мета: зміцнити здатність до відновлення життєдіяльності та сприяти розширенню соціально-економічних можливостей вразливих верств населення, що постраждали від війни, через підхід “Гроші за роботу” та надання мікрогрантів для відновлення як переміщеного, так і місцевого бізнесу

Географія: Підтримку отримають особи та підприємці, що ведуть або планують вести свою діяльність у м. Одеса та Одеському районі Одеської області

У межах проєкту планується реалізувати два напрями:

1 «Гроші за роботу» (Cash-for-Work або Cash-for-Job)

- Планується працевлаштувати не менш ніж 135 некваліфікованих і кваліфікованих працівників від 1 до 3 місяців
- Некваліфіковані працівники отримають виплату в розмірі 8540 грн*, тоді як кваліфіковані – в розмірі 12200 грн* за один місяць
- Крім того, учасникам напряму можуть бути надані базові інструменти/обладнання для виконання призначеної роботи

2 Підтримка мікро- та малого бізнесу (інкубація та акселерація)

- Передбачено бізнес-навчання для 68 бенефіціарів, менторський супровід та гранти на започаткування або розвиток бізнесу
- Переможцям буде надано 34 бізнес-гранти, максимальна сума кожного гранту складає 187 200 грн *

З пропозиціями та скаргами, звертайтеся до МБФ «Карітас України» за телефоном:
0 800 336 734, пн-пт: 09:30-16:00

Також можна написати листа на feedback@caritas.ua або заповнити спеціальну форму на сайті МБФ «Карітас України» www.caritas.ua/sos. Для отримання додаткової інформації про права бенефіціарів перейдіть за посиланням: www.caritas.ua/sfg

Подати заявку на участь у проєкті можна за посиланням:

www.forms.gle/ttzBXEUx7Bw4tiAn8

Додаткова інформація за телефоном:

095 295 77 31, пн-пт: 09:30-16:00

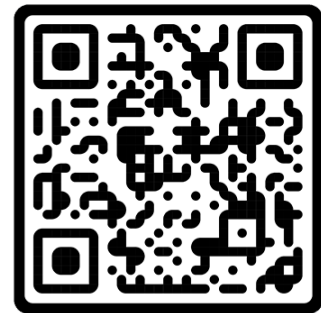
Наші www адреси:

www.caritas.ua

www.caritas.od.ua

www.facebook.com/CaritasUkraine

www.facebook.com/CaritasOdesa

Корисні посилання від проєкту:

Інформаційний лист учасника проєкту: <https://bit.ly/PIS-ELIS-Odesa>

Повна форма згоди на обробку персональних даних: <https://bit.ly/Consent-ELIS-Odesa>

Оголошення про проведення цього дослідження: <https://bit.ly/Competition-Research-ELIS>

Бібліографічний опис: Територіальна оцінка ринку праці в Одеській області (2023-2024 рр.) : Аналітичний звіт. Одеса: ФОП Зайченко К.С., 2024. 64 с.

Замовник: Проєкт «Невідкладна допомога засобами до існування громадам, що постраждали від війни в Україні. Одеса» реалізується БФ "Карітас Одеса УГКЦ" у партнерстві з МФБ "Карітас України", а за фінансову підтримку відповідає міжнародна організація Trócaire.

Виконавець: ФОП Зайченко К.С. (Договір № 251223-1 від 25.12.2023 р.).

Регіон дослідження: Одеський район Одеської області та м. Одеса

Анотація: щоб забезпечити повне розуміння місцевого ринку праці аналітичний звіт з дослідження містить огляд тенденцій та перспектив соціально-економічного розвитку Одеської області в розрізі зайнятості. Воно вивчає наявність різних можливостей роботи, необхідні навички та попит з боку різних галузей промисловості й економічних ніш у цільовій області. Звіт також допоможе визначити прогалини, які можна усунути, та можливості, які можна створити завдяки втручання проєкту «Невідкладна допомога засобами до існування громадам, що постраждали від війни в Україні. Одеса», а також забезпечить основу для роботи аналогічних та найбільш відповідних проєктів, діяльність яких пов'язана із зайнятістю та підтримкою малого підприємництва.

Всі матеріали взяті з відкритих або офіційних джерел та супроводжуються відповідними посиланнями на них. Будь-яке використання матеріалів цього звіту має супроводжуватися посиланням на нього або бібліографічним описом

© Благодійний фонд «Карітас Одеса УГКЦ», 2024

З М І С Т

Вступ.....	4
Розділ 1. Соціально-економічна ситуація в Україні та Одеській області	6
Розділ 2. Мале та мікропідприємництво м. Одеса та Одеської області	12
Розділ 3. Стан зайнятості населення Одеської області	19
Розділ 4. Стан та регіональний розподіл трендів у сфері зайнятості населення	24
Розділ 5. Соціо-економічне становище громад Одеського району Одеської області.....	29
Розділ 6. Розподіл послуг з підтримки підприємництва та працевлаштування, що надаються урядом та НДО у Одеській області.....	36
Висновки та рекомендації.....	52
Використані джерела	55
Додатки	57

Україна нині переживає досить глибоку соціально-економічну кризу, яка отримала свій початок ще у 2014 році з початку російської агресії та суттєво погіршила своє становище з лютого 2022 року, що було спровоковано повномасштабним вторгненням російських військ на територію України, окупацією окремих регіонів. Проте варто відзначити, що саме боротьба країни за свою незалежність, відстоювання громадянами своїх прав та свобод, відновлення національної ідентичності активізували процеси демократизації суспільства та економічних перетворень в країні. Війна сколихнула весь демократичний світ, зокрема США, країни Європи та Азії. Міжнародні фінансові інститути, зокрема МВФ, Світовий банк та ЄБРР, отримали додаткові напрямки для впровадження програм розвитку та підтримки, а міжнародні організації, зокрема UNICEF, ООН, МОМ, Місія Міжнародного Комітету Червоного Хреста, АСТЕД, серед пріоритетних напрямків визначили допомогу внутрішньо переміщеним особам, особам з інвалідністю та незахищеним верствам населення, малозабезпеченим сім'ям, як у грошовій, так і негрошовій формах.

Підтримка, яку отримує держава та населення, відображається у таких формах: фінансовій (гранти, кредити, кредитні гарантії) та нефінансовій (їжа, одяг, ліки, обладнання тощо). Проте варто також відзначити, що останнім часом все більшої актуальності набувають такі форми міжнародної підтримки, як програми навчання, консультування бізнесу та населення. Мінімальний стандарт для аналізу ринку (Minimum Standard for Market Analysis – MISMA), що розроблено для міжнародної організації CALP Network, є одним із таких ресурсів та призначений для гуманітарних практиків, які розглядають можливість застосування ринкового аналізу в різних секторах та/або для міжсекторального використання. Він був розроблений таким чином, щоб бути актуальним для неринкових спеціалістів-практиків у різних секторах, які вже володіють навичками оцінювання та аналізу.

Не дивлячись на активну підтримку світових партнерів як окремих країн та міжнародних організацій, так і всього свідомого людства, Україна платить досить високу ціну у цій кровопролитній війні – люди, які вимушені внаслідок бойових дій та окупації територій, від'їжджати за кордон у пошуках безпеки. Економіка країни має пристосовуватись до ситуації, коли тисячі підприємств зупинили свою діяльність, десятки тисяч працездатних активних громадян були мобілізовані на захист вітчизни, а мільйони людей виїхали за кордон в пошуках безпечного та більш стабільного життя.

Окремо варто відзначити чисельність людей, які задіяні в обороні країни та приймають активну участь у бойових діях. За останніми даними Global Firepower [1], Збройні сили України станом на 2023 рік нараховують близько 500 тисяч військовослужбовців та 250 тисяч солдат, які входять до складу резервних сил України. Все вище вказане варто враховувати в контексті післявоєнного відновлення України, що відобразиться на сфері зайнятості населення, ринку праці та соціально-економічному розвитку країни в цілому.

Одеський регіон одним із перших прийняв ВПО з Миколаївської, Херсонської та інших областей, які першими постраждали внаслідок російської

агресії 2022 року. Це свідчить не лише про кількісні зміни населення, а й структурні. Адже регіон мав створити умови задля адаптації вимушених переселенців, забезпечити їх житлом та всім необхідним задля налагодження їх життєдіяльності. Все це відобразилось на змінах ринку праці як регіону в цілому, так і окремих територіальних громад.

Метою дослідження є проведення територіальної оцінки ринку праці в Одеській області.

Для досягнення мети необхідно виконати такі завдання:

- 1) Провести огляд і оцінку соціо-економічної ситуації в Україні та Одеській області.
- 2) Визначити поточний стан та галузеві тренди малого та мікропідприємництва м. Одеса та Одеської області.
- 3) Проаналізувати стан зайнятості населення в Одеському районі Одеської області.
- 4) Визначити стан та регіональний розподіл трендів у сфері зайнятості населення.
- 5) Виявити соціо-економічне становище громад в контексті дослідження потреб громад Одеського району Одеської області.
- 6) Визначити розподіл послуг з підтримки малого підприємництва та послуг з працевлаштування, що надаються урядом та НДО в області.

Поставлені завдання були виконані за допомогою таких *методів дослідження*: при огляді та проведенні оцінки соціально-економічної ситуації в Україні та Одеській області, стану та динаміки розвитку малого та мікропідприємництва, визначенні стану зайнятості населення – аналіз статистичних бюлетенів та аналітичних доповідей як вітчизняних державних та недержавних структур, так і міжнародних організацій, відкриті інтернет-ресурси територіальних громад; при визначенні стану та регіональних трендів у сфері зайнятості населення – аналіз нормативно-правової бази, законів, постанов, програм розвитку, ухвалених Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, міністерствами та відомствами, експертні інтерв'ю з співробітниками Центрів зайнятості; при формулюванні соціально-економічного становища громад Одеського району – проведення інтерв'ю-опитування з роботодавцями/підприємцями, телефонні інтерв'ю із держслужбовцями, аналіз програм підтримки розвитку державними та недержавними структурами.

Дослідження виконано згідно з рекомендаціями Кластеру з безпеки харчування та засобів до існування (UFSLC), яке керує Всесвітньою продовольчою програмою ООН (WFP) та Організацією Об'єднаних Націй з питань харчування та сільського господарства (FAO) в Україні, Кластеру з питань захисту в Україні, який співкоординують Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR) та БФ «Право на захист» (R2P), а також технічних робочих груп в межах міжкластерної координації (ICCG), а саме Української готівкової робочої групи (CWG) від ACTED та OCHA та Робочої групи з підтримки засобів існування (LWG) від GCR.

РОЗДІЛ 1

Соціально-економічна ситуація в Україні та Одеській області

Невідкладна допомога
засобами до існування громадам,
що постраждали від війни в Україні

ELIS ОДЕСА

Рівень соціально-економічного розвитку будь-якої країни залежить від багатьох факторів, як у внутрішніх процесах її розвитку, так і таких, які формуються ззовні, під впливом геополітичних чинників. Україна, місцерозташування якої у центрі Європи, знаходиться на перетині торгових та туристичних шляхів між Європою, Азією та Близьким Сходом, не є винятком. Єдине, що відрізняє країну в сьогоденні – пріоритети її розвитку. Стратегічним завданням внутрішньої політики держави є максимальна генерація ресурсів на збереження незалежності та державного суверенітету. Задля цього Уряд країни забезпечив перерозподіл ресурсів економіки, зокрема матеріальних, трудових та фінансових, на задоволення потреб військово-оборонного комплексу та Збройних Сил України.

За оцінками Міжнародного валютного фонду, за підсумками 2023 року очікується зростання ВВП країни на 2%, у порівнянні 2022 рік країна завершувала рік з показником -29,1% [2]. При цьому на наступний рік МВФ прогнозує ріст ВВП до 3,2%, що говорить про очікування подальшої стабілізації національної економіки при продовженні активних бойових дій. Відзначається також, що збільшення пояснюється підвищенням внутрішнього попиту, адаптацією суб'єктів підприємництва та домогосподарствами до війни в країні, помірним зниженням інфляції та відносною стабільністю валютних ринків.

Розглянемо структуру видатків ВВП України в динаміці з 2014 по 2023 років та у 2024 році, відповідно до вже прийнятого Верховною радою України бюджету (рисунок 1.1).

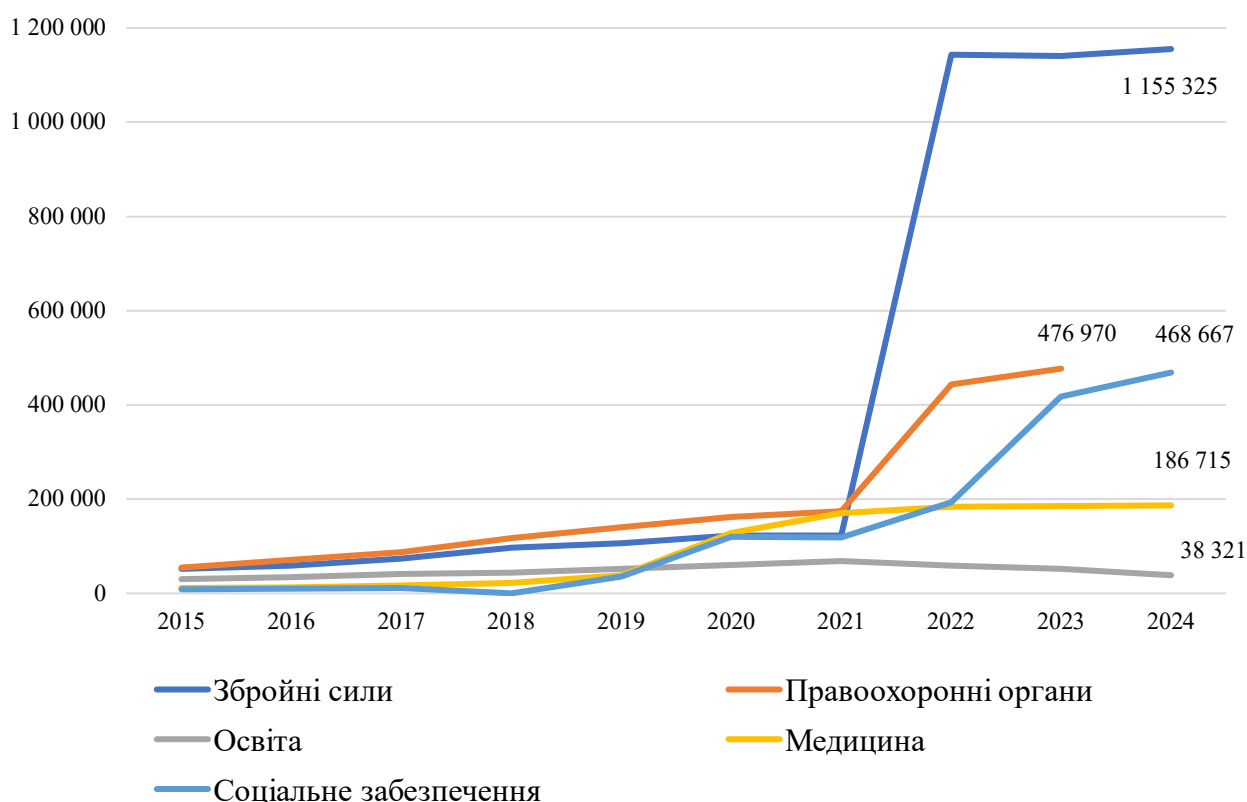

Рисунок 1.1 – Структура видатків ВВП України, млн. грн.
(джерело: побудовано на основі [3, 4])

Щодо дохідної частини, серед зборів у Державний бюджет 2024 року закладено такі джерела: ПДФО складатиме близько 300,3 млрд. грн, податок на прибуток підприємств – 183,7 млрд. грн, акцизний податок – більше 98 млрд. грн., ПДВ – більше 700 млрд. грн та ін. Попри це ключовим джерелом доходів 2024 року стануть саме зовнішні запозичення у розмірі трлн. грн, адже власних ресурсів країні вистачить на фінансування лише близько половини видатків.

При цьому основними ризиками, які можуть вплинути на рівень видатків та доходів Державного бюджету, Міністерство фінансів України виділяє такі:

- продовження активних військових дій та невизначеність щодо можливих шляхів її розвитку та завершення;
- повільне запровадження реформ в країні;
- неповернення біженців із-за кордону;
- відсутність або отримання не в повному обсязі фінансової допомоги від міжнародних організацій та урядів країн.

15 грудня 2023 року Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову №1315 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки» [5].

Прогнозні дані визначено Міністерством економіки України при участі відповідних центральних органів виконавчої влади. Це дасть змогу визначити основні перспективи розвитку країни. Розглянемо ключові показники (рисунок 1.2-1.5).

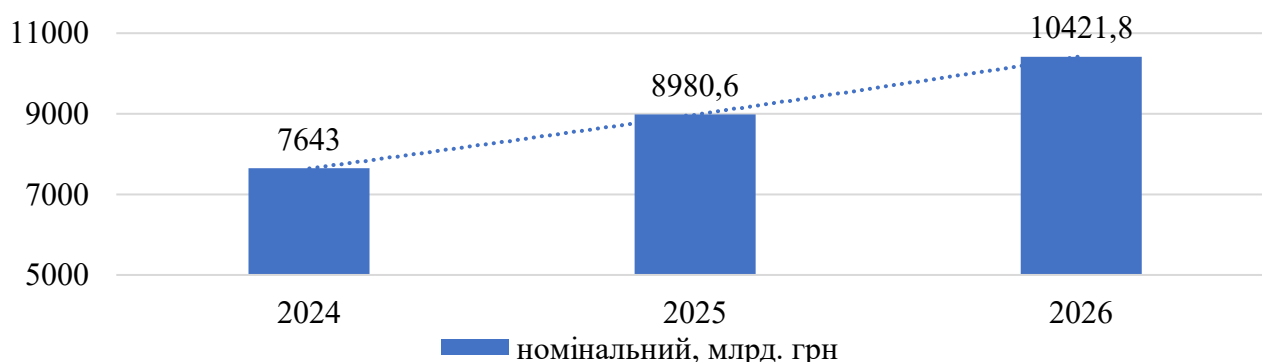

Рисунок 1.2 – Рівень номінального ВВП (прогноз до 2026 року)
(джерело: побудовано на основі [5])

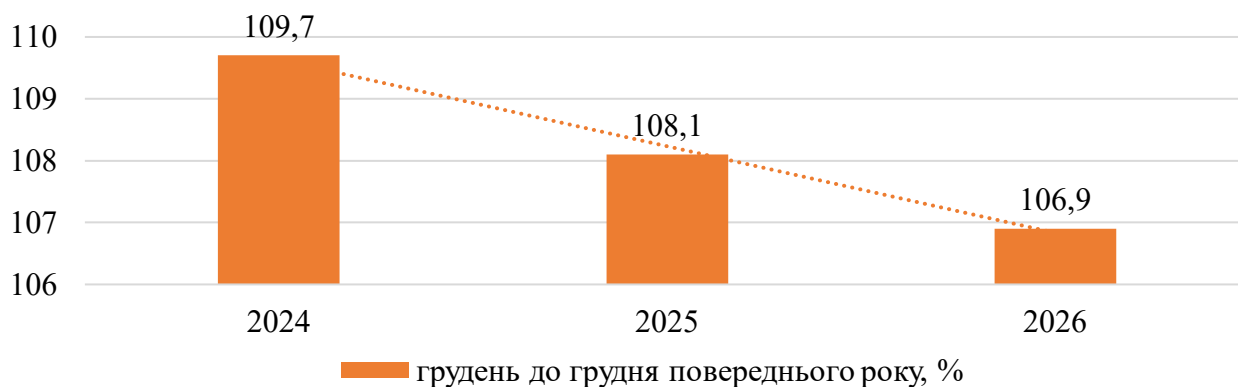

Рисунок 1.3 – Індекс споживчих цін (прогноз до 2026 року)
(джерело: побудовано на основі [5])

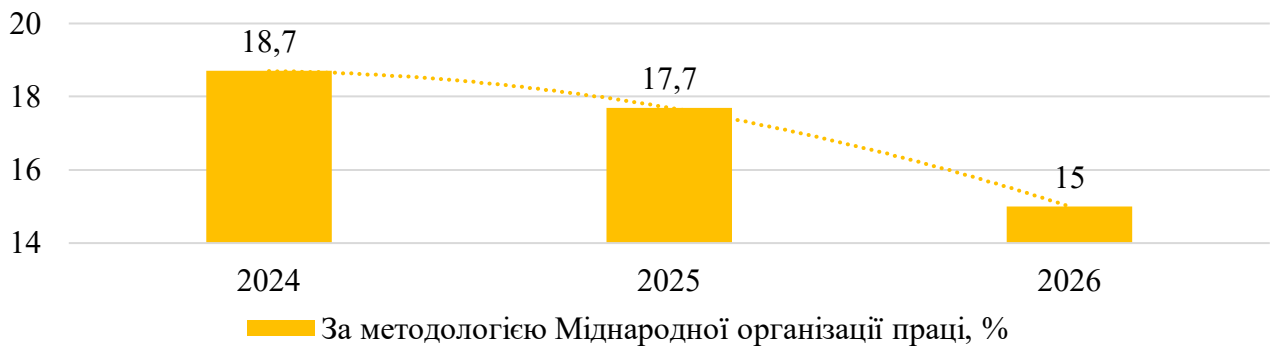

Рисунок 4 – Рівень безробіття населення у віці 15-70 років (прогноз до 2026 р.)
(джерело: побудовано на основі [5])

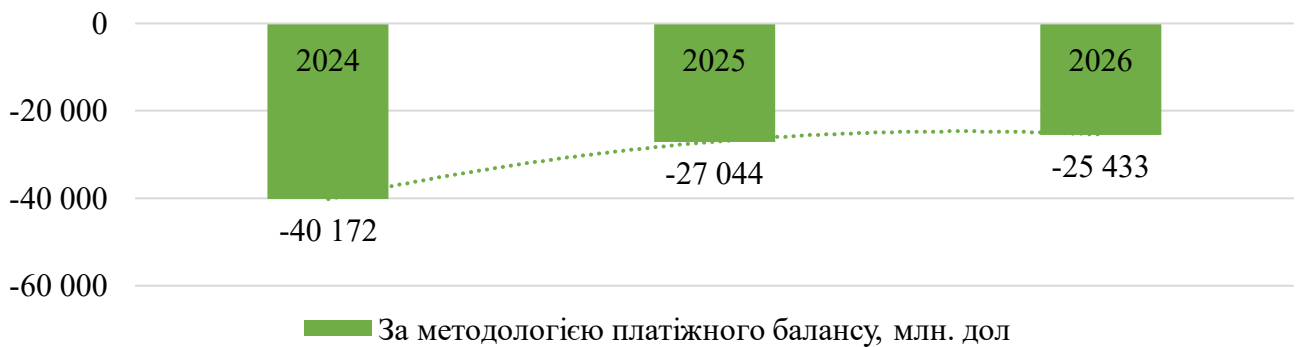

Рисунок 5 – Сальдо торговельного балансу (прогноз до 2026 року)
(джерело: побудовано на основі [5])

У прогнозних даних враховано позитивний ефект від вже прийнятих та реалізованих рішень економічної політики держави. Зокрема мова йде про низку проєктів з відбудови зруйнованої енергетичної та соціальної інфраструктури від російської агресії, заходи щодо розмінування територій та повернення частини земельних угідь до сільськогосподарського обігу, розширення логістичних можливостей як наземним транспортом, так і морським за рахунок функціонування морського коридору, збільшення підтримки бізнесу та населення зі сторони держави, впровадженням програм «Доступні кредити 5-7-9», Армія відновлення, «єРобота», «єОселя».

За весь час незалежності України, а особливо з початком російської агресії, Одеський регіон став одним із найбільш стратегічно важливих в багатьох напрямках: безпека, промисловість, соціальне забезпечення та ін. Варто відзначити, що нині Одещина перебуває у незвичних для себе умовах: пошкоджена та місцями зруйнована портова інфраструктура регіону внаслідок ракетних атак збоку російської федерації, значна кількість підприємств припинила свою діяльність, збільшилась чисельність ВПО та ін. Все це відобразилось на основних статтях зведеного бюджету області [6]:

1) За 2022 рік надійшло 73350,1 млн грн, темп росту до 2021 року склав 67,9% (зменшення на 34631,3 млн грн);

2) Одними з основних бюджетотворюючих податків місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб, що складає 16435,7 млн грн, темп росту – 133,7% (зростання на 4146,5 млн грн) та плата за землю – 2834,53 млн грн, темп росту 93,1% (зменшення на 210,7 млн грн);

3) Із 99 місцевих бюджетів виконання планових показників забезпечено по 74 бюджетах (обсяг перевиконання складає 1405,3 млн грн, не виконано 25 бюджетів (на суму 544,6 млн грн).

Не дивлячись на всі труднощі, з якими стикнувся регіон, у 2022 та 2023 роках Одеська область зберігала свої позиції ключового транспортно-логістичного хабу з експорту та імпорту продукції (рисунок 1.6, 1.7 відповідно).

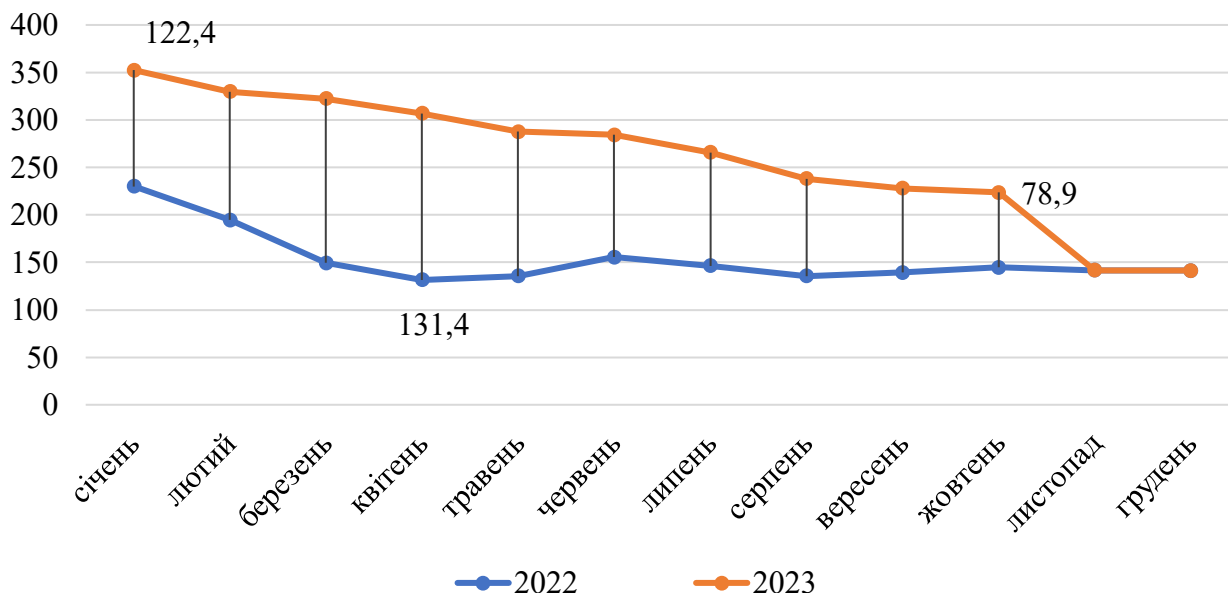

Рисунок 1.6 – Експорт товарів (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком)
(джерело: побудовано автором на основі [7])

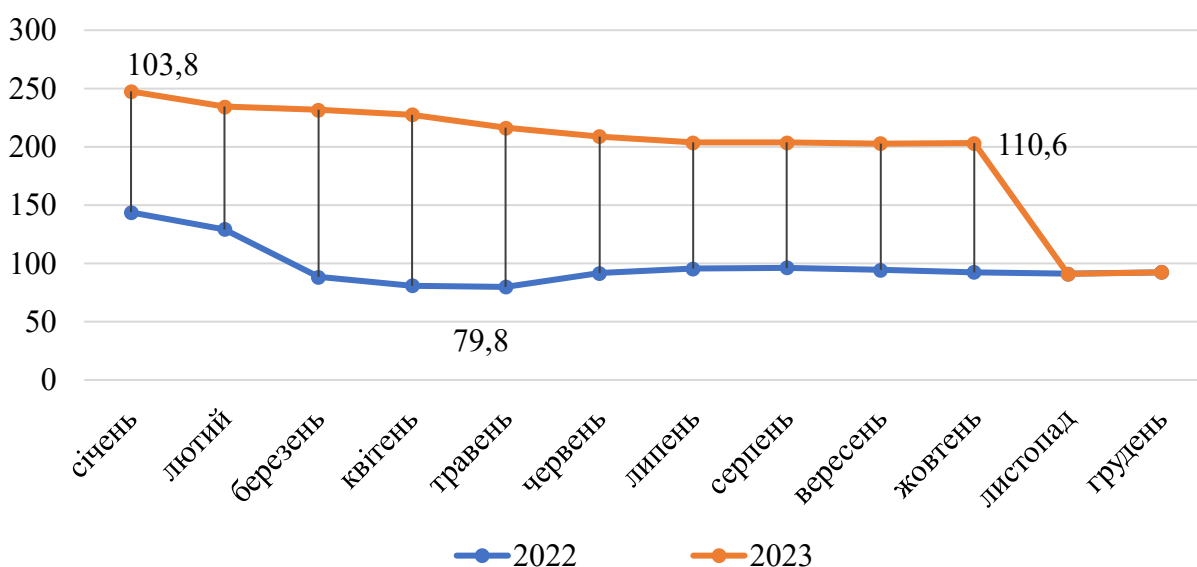

Рисунок 1.7 – Імпорт товарів (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком)
(джерело: побудовано автором на основі [7])

Щодо демографічної ситуації регіону варто відзначити такі основні показники: оперативна чисельність наявного населення на 01.01.2023 року

становила 2340,1 тис осіб; чисельність внутрішньо переміщених осіб в Єдиній базі склало 214713 осіб; кількість безробітних у порівнянні з минулим роком зменшилась на 36,0% та становила майже 8,1 тис. осіб, з них 71,6% осіб – жінки, 22,6% – молодь віком до 35 років, 14,3% – особи, які мають додаткові гарантії щодо сприяння у працевлаштуванні [6].

Відзначимо основні напрямки розвитку та пріоритетні проєкти на 2024-2025 роки (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Основні напрямки розвитку та пріоритетні проєкти на 2024-2025 роки

Галузь	Напрямки розвитку, впроваджувані проєкти та заходи	Стратегічні цілі
Транспортна	1) Передбачається концесія трьох портів: Ізмаїльський, Одеський та Чорноморський; 2) Реалізація таких масштабних проєктів. побудова мостового переходу через річку Дунай (Орлівка, Україна – Ісакча, Румунія). 3) Будівництво залізничної ділянки Ізмаїл-Рені. 4) Проєкт відновлення «Міжнародного аеропорту «Ізмаїл». 5) Будівництво автомобільних доріг регіонального та обласного значення.	– забезпечення альтернативних маршрутів транспортування вантажів, зокрема агропромислової продукції, до країн ЄС та інших ринків через Європу; – є важливим для економічного та соціального розвитку південних регіонів та зміцнення оборонного потенціалу України.
Енергетика	– Будівництво ПЛ 330 кВ «Новоодеська-Арциз».	– мінімізація залежності споживачів південно-західної частини Одеської області від енергосистеми Республіки Молдова.
Промисловість	– Відновлення діяльності Одеського нафтопереробного заводу та Одеського припортового заводу.	– підвищення рівня економіки регіону та країни.
Сільське господарство	– Розбудова мережевих промислових холодильних фрукто- та овочесховищ вздовж магістральних автодоріг.	– створенню та ефективному функціонуванню переробних плодово-овочевих підприємств.
Екологія	– Проведення термінових ремонтних робіт на дамбі Хаджибейського лиману.	– підвищення рівня пропускнуої спроможності однією із ключових автомагістралей як національного, так і міжнародного рівня.

(джерело: побудовано на основі [6])

Отже, розвиток інфраструктури та промисловості, мінімізація енергетичної залежності, підвищення ефективності сільського господарства та збереження екологічного балансу – ці напрямки розвитку вказують на комплексні заходи, спрямовані на зміцнення економіки та інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стабільності в Україні та Одеській області навіть під час наявності воєнного стану.

РОЗДІЛ 2

Мале та мікропідприємництво м. Одеса та Одеської області

Невідкладна допомога
засобами до існування громадам,
що постраждали від війни в Україні

ERIS ОДЕСА

Мале підприємництво є стратегічно важливим елементом розвитку сучасної економіки за багатьма факторами, зокрема забезпечення та стимулювання конкурентоспроможності економіки, створення робочих місць, та формування лівової частки у загальному обсязі сплачених податків.

Розглянемо динаміку кількості суб'єктів малого та мікропідприємництва (рисунок 2.1 та рисунок 2.2), а також фізичних осіб-підприємців в Одеській області (рисунок 2.3 та рисунок 2.4).

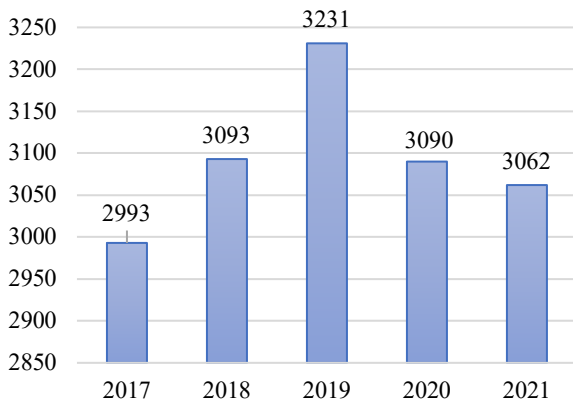

Рисунок 2.1 – Динаміка кількості суб'єктів малого підприємництва в Одеській області*, од.

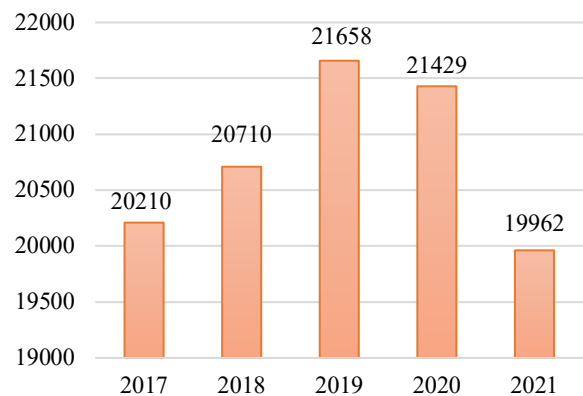

Рисунок 2.2 – Динаміка кількості суб'єктів мікропідприємництва в Одеській області*, од.

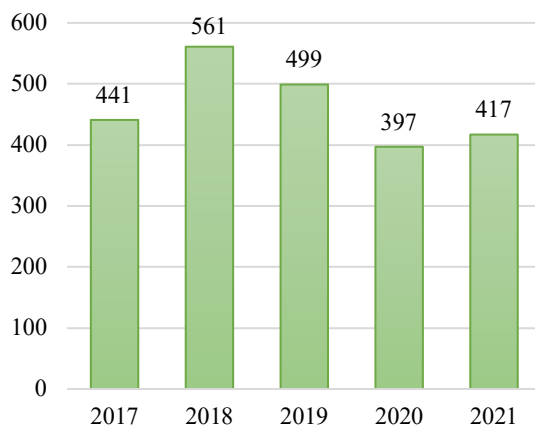

Рисунок 2.3 – Динаміка кількості фізичних осіб-підприємців суб'єктів малого підприємництва в Одеській області*, од.

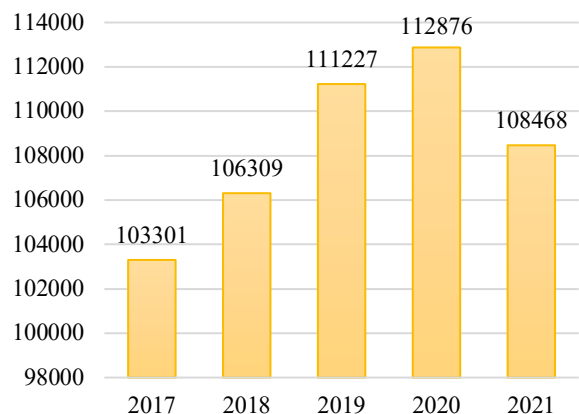

Рисунок 2.4 – Динаміка кількості фізичних осіб-підприємців суб'єктів мікропідприємництва в Одеській області*, од.

(* джерело: побудовано автором на основі [8])

З початку проведення децентралізації Одеська область налічувала сім районів, а саме Березівський, Білгород-Дністровський, Болградський, Ізмаїльський, Одеський, Подільський та Роздільнянський. Одеський район налічує 155 населених пунктів та 22 територіальні громади, зокрема селищні та міські.

Станом на 01.01.2023 року в Одеській області здійснювали діяльність 136,1 тис. суб'єктів малого та середнього підприємництва, з них 105,5 тис. (77,5%) – фізичні особи-підприємці, 29,8 тис. (21,9%) – малі підприємства, 843 (0,6%) – середні підприємства. Розглянемо розподіл підприємства за сферою діяльності (рисунок 2.5).

Рисунок 2.5 – Розподіл підприємств Одеської області за сферою діяльності, %

(джерело: побудовано на основі [6])

За даними Національного банку України, який щомісяця проводить розрахунки індексу очікувань ділової активності (ЮДА), у грудні 2023 року суб'єкти підприємницької діяльності погіршили оцінки поточних результатів та перспектив своєї діяльності [9]. Про це свідчить негативна динаміка ЮДА, який знизився з 49,1 до 45,7 у листопаді. На це вплинуло ряд факторів:

- невизначеність із тривалістю бойових дій;
- ризики щодо несистемності надходжень та недостатності обсягів фінансової допомоги міжнародних партнерів;
- підвищення рівня витрат на логістику через безпекову ситуацію та закриття кордону;
- додаткові ризики, які пов'язані з функціонуванням морського коридору;
- підвищення цін на паливо;
- звуження інвестиційного попиту країни та регіону;
- нестача кваліфікованих кадрів та ін.

Дана тенденція підтверджується також дослідженням [10], що проводилось маркетинговим агентством Advanter Group спільно з Офісом з розвитку підприємництва та експорту, що провели опитування 753 респондентів (представників бізнесу, які представляють всі області України та різні індустрії). Відповідно отриманим даним, середньозважений очікуваний показник оборотів бізнесу у 2023 проти 2022 року зменшився з +10,3% до -0,7 в червні 2023 року. В той же час більше третини (38,4%) бізнесів очікує на зростання оборотів у поточному році. Не бачить перспектив 24,3% підприємств (вказали, що бізнес не

працюватиме або буде працювати на рівні до 50% від оборотів попереднього року). Основними перепонами, що заважає зараз відновлювати та розвивати бізнес респонденти вказали: непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку, відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів, непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу тощо (Додаток Е).

При цьому варто відзначити, що за даними онлайн-платформи «Open Data bot» Одеська область ввійшла до лідерів за кількістю підприємств, які закрилися з початку повномасштабного російського вторгнення, тобто з лютого 2022 року (рисунок 2.6).

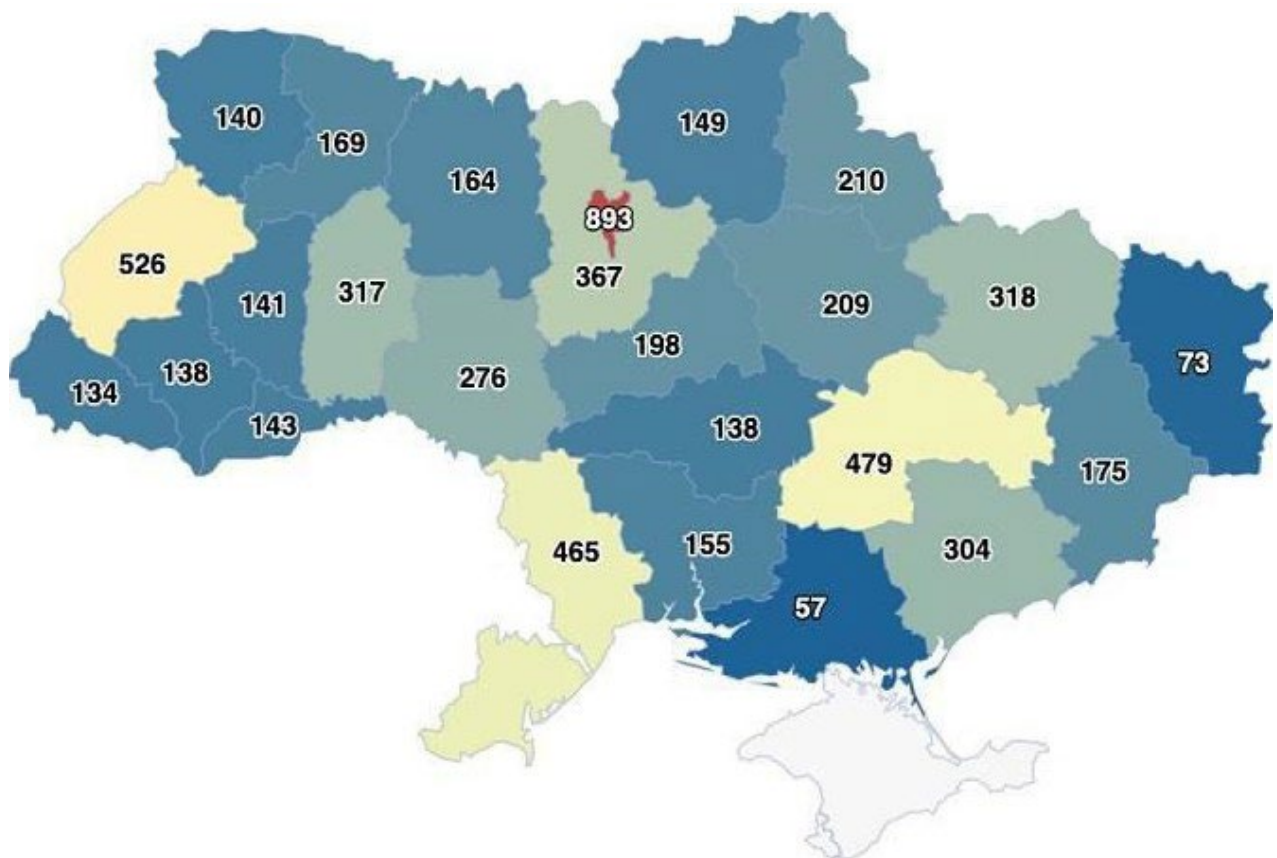

Рисунок 2.6 – Кількість підприємств, що розпочали процес закриття, одиниць (станом на 01.11.2023)

(джерело: опрацьовано з ресурсу [11])

За даними онлайн-платформи «Open Data bot» серед південних регіонів лише в Одеській області не відзначалось зниження кількості фізичних осіб-підприємців у період з квітня 2022 року по вересень 2023 року. При чому спостерігалась зворотна ситуація: в регіоні відзначається їх збільшення на 328.

Суб'єкти малого підприємництва разом із середнім підприємництвом вважались найбільшим роботодавцем до початку повномасштабного воєнного вторгнення російської федерації. На сьогоднішній день вони зазнають суттєвого впливу, в залежності від місця розташування, сфери діяльності та ін. Суб'єкти підприємництва сфери послуг відчують зменшення чисельності населення в

містах, адже це один із ключових факторів зменшення попиту на певні види послуг, зокрема ресторанний, готельний бізнес, б'юті-індустрія тощо.

Найбільш актуальними проблемами, з якими нині стикається мале підприємництво є такі:

- втрата постачальників та клієнтів викликала необхідність у створенні нових ланцюгів створення вартості;
- нестача фінансових ресурсів задля поповнення обігових коштів;
- підтримка функціонування бізнесу за рахунок забезпечення дерегуляції його ведення;
- нестача висококваліфікованих кадрів робочої сили через мобілізацію та відтік населення.

Окремо варто відзначити ті кризові чинники, які вплинули на розвиток або початок власної справи з початком війни в Україні:

- 1) Недоступність даних знань щодо найбільш сприятливого бізнес-клімату та можливостей.
- 2) Застарілість використовуваної бізнес-моделі.
- 3) Відсутність необхідної сировини, матеріалів тощо.
- 4) Відсутність замовлень на зовнішніх ринках або експертизи в експорті.
- 5) Зруйнованість ланцюгів постачання.
- 6) Відсутність необхідного обладнання та устаткування, технологічного оснащення.
- 7) Високий рівень податків та зборів.
- 8) Відсутність достатнього обсягу капіталу.
- 9) Непередбачувані дії держави, які можуть погіршити стан бізнесу.
- 10) Відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів та споживачів.
- 11) Непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку.
- 12) Відсутність налагоджених зв'язків на рівні громад.
- 13) Стрес після пережитих подій, невпевненість у завтрашньому дні.
- 14) Відсутність доступу до ресурсів та особистих фінансів.
- 15) Відсутність доступу до кваліфікованих працівників.

Саме тому надзвичайно важливим є підтримка бізнесу в Україні, що забезпечить відновлення та створення найбільш сприятливих умов для їх функціонування, а також доступу до основних товарів та послуг. Через російську агресію суб'єкти підприємництва різних організаційно-правових форм, сфер діяльності та розмірів припинили або скоротили свою діяльність. Це призвело до багатьох наслідків: виникла обмеженість доступу до ринків, знизилась їх функціональність, зменшився рівень зайнятості населення та ін. Фінансування для бізнесу в Україні через вище відзначені причини є доволі обмеженим, що підвищує актуальність підтримки бізнесу міжнародними організаціями та недержавними органами, які впроваджують різноманітні грантові та інші програми підтримки, що в цілому сприятливо вплине не лише на забезпечення стійкості бізнесу, а й посилить його інтеграцію в місцеву економіку та посилить її рівень.

Вірогідність отримання підтримки, незалежно від її форми, в цілому залежить від багатьох факторів, проте ключовим є те, на скільки бізнес володіє інформацією та специфікою функціонування ринку, на якому він діє. Саме тому для цього розробляються різноманітні стандарти, що направлені надати допомогу підприємцям проводити аналіз ринку, не маючи при цьому фахової освіти. Відповідно до Мінімального стандарту для аналізу ринку (MISMA), він має включати такі ключові дії [12]:

1) *Визначення аналітичного та географічного обсягу оцінки.* Аналіз ринку проводиться в рамках розробки плану реагування або планування на випадок надзвичайних ситуацій; визначається чіткими цілями та ключовими питаннями в рамках чітко окресленої сфери застосування; включає оцінку загальної функціональності ринку та ін.

2) *Створення компетентної та обізнаної команди для збору та аналізу даних.* Різні члени команди мають взаємодоповнюючі навички та місцеві знання, а команда є гендерно збалансованою; кожен член команди має чітко визначені ролі та обов'язки.

3) *Збір даних та використання методів збору даних та джерел інформації достатньої якості.* Дані отримані з різних джерел, які представляють різні учасники ринку; методи збору даних є партисипативними і чутливими до упереджень інформаторів та зацікавлених груп; використовувані методи не ставлять під загрозу безпеку особи, яка проводить опитування, або респондента.

4) *Використання аналізу ринку задля інформування про програму розробки та досягнення цілей.* Рівень аналізу визначається на основі необхідної інформації, наявних ресурсів; дані інтерпретуються відповідно до рівня їх репрезентативності; дані, що використовуються для аналізу, отримані з різних джерел; рішення щодо розробки програми ґрунтуються на результатах аналізу ринку.

5) *Проведення моніторингу ринку для перегляду результатів оцінки та адаптації програми за потреби.* Система моніторингу програми включає ринкові індикатори, які, як мінімум, фіксують ціну та обсяг транзакцій; моніторинг ринку планується, організовується та бюджетується; він також сприяє відстеженню результатів інтервенцій.

MISMA – це єдиний стандарт, який підтримується п'ятьма ключовими показниками та інструкціями:

- для того, щоб відповідати стандарту, необхідно виконати ключові дії. Вони складаються з кроків, які підтримують реалізацію дії;
- ключові індикатори повинні використовуватись як «сигнали», які показують, чи виконано ключову дію. Вони забезпечують спосіб вимірювання та інформування про процеси та результати ключових дій;
- посібники містять конкретні моменти, які слід враховувати при виконанні ключових дій у різних ситуація, типах криз і різних ринкових системах. Вони також містять вказівки щодо подолання практичних труднощів та порад, які в цілому допоможуть підготуватися до подання заявки на підтримку.

Підтримка може надаватись в трьох основних формах: натуральній, грошовій або змішаній (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Форми надання грошової допомоги

Форма	Характеристика
Натуральна	<ul style="list-style-type: none"> – є найбільш прийнятною, коли мова йде про розповсюдження стандартних пакетів серед низки підприємств; – забезпечує більш швидке розподілення допомоги для задоволення конкретних потреб, особливо актуально для обмежених у доступі товарів на ринку; – не дозволяє бенефіціарам виплачувати заробітну плату, орендну плату тощо.
Готівкова	<ul style="list-style-type: none"> – грошові гранти є ефективним та дієвим засобом надання допомоги бізнесу; – може бути використаний на реабілітацію та ремонт, придбання витратних матеріалів, обігових коштів для виплати заробітної плати або поповнення запасів товарів, оплати оренди; – можуть надаватися одноразово або траншами, що залежить у тому числі і від того, як грантові кошти будуть використані.
Змішана	<ul style="list-style-type: none"> – поєднання різних способів надання грантів може посилити переваги кожного з них і водночас нівелювати негативний вплив їх недоліків

(джерело: побудовано на основі [13])

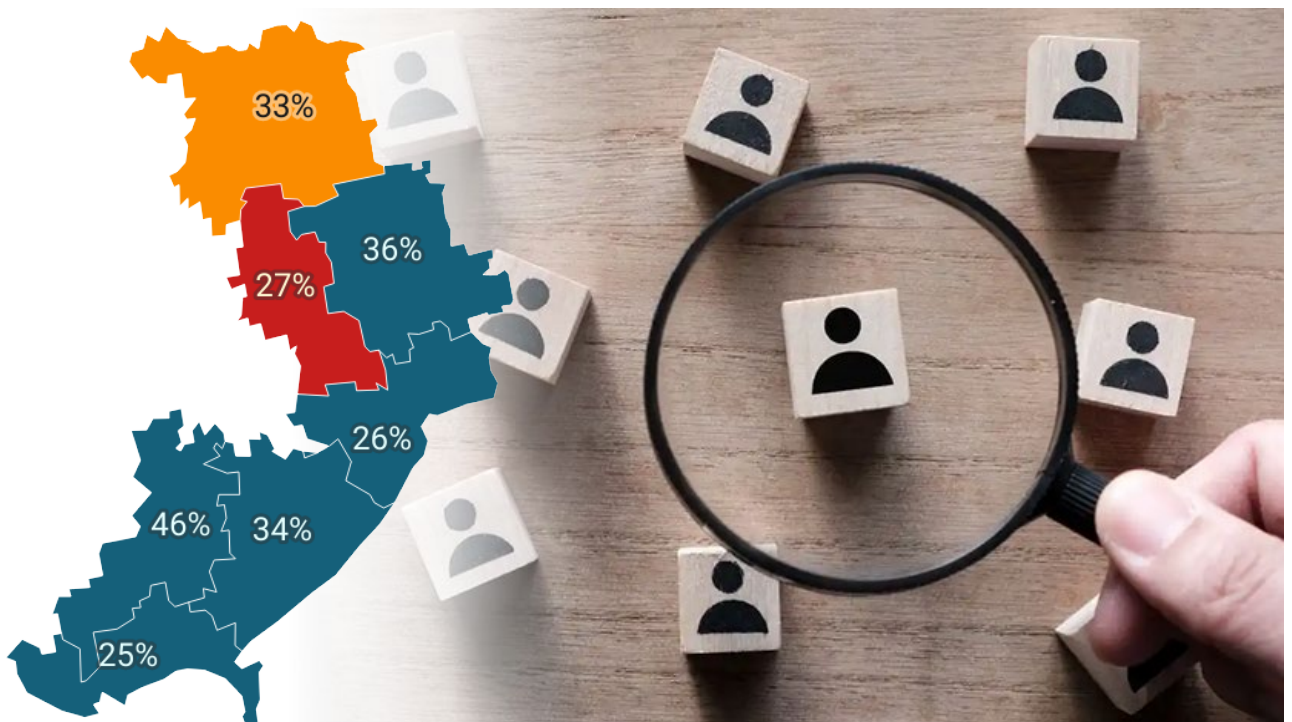
Вибір конкретної форми надання допомоги має ґрунтуватися на функціональних можливостях ринку, наявності необхідних товарів та вподобання безпосередньо отримувача допомоги (бенефіціара).

Пріоритет надаватиметься тим підприємствам, які надають товари та послуги, що задовольняють базові потреби, зокрема магазинам, службам доставки/ транспорту/ логістики, виробництву та переробці харчових продуктів, будівництву та ремонтним службам.

Підтримка бізнесу здійснюється задля забезпечення швидкого покращення доступу до ринку для членів громади. Саме тому важливим є те, щоб відібрані бенефіціари мали досвід, необхідний для здійснення запропонованої ними підприємницької діяльності, незалежно від того, чи є цей бізнес новим, чи вже існуючим. Це стосується як самозайнятих осіб, так і приватних підприємств [13].

РОЗДІЛ 3

Стан зайнятості населення Одеської області

Невідкладна допомога
засобами до існування громадам,
що постраждали від війни в Україні

ELIS ODESSA

Збереження людського капіталу є однією зі стратегічних цілей не лише регіонального рівня, а й національного. Через російську агресію поточна чисельність населення України за орієнтовними даними складає близько 32 млн. осіб. Це відобразилось на ключових показниках розвитку держави, зокрема внаслідок повномасштабного російського вторгнення ВВП України зазнало падіння на 29%, в першу чергу через вимушену міграцію населення та зниження рівня споживання.

Відповідно до даних Державної служби зайнятості, кількість нових вакансій у березні 2022 року була втричі менша за аналогічний показник 2021 року – 10 104 та 39 713 відповідно. Проте вже далі спостерігався позитивний тренд. Розглянемо загальну статистику за областями країни (рисунок 3.1).

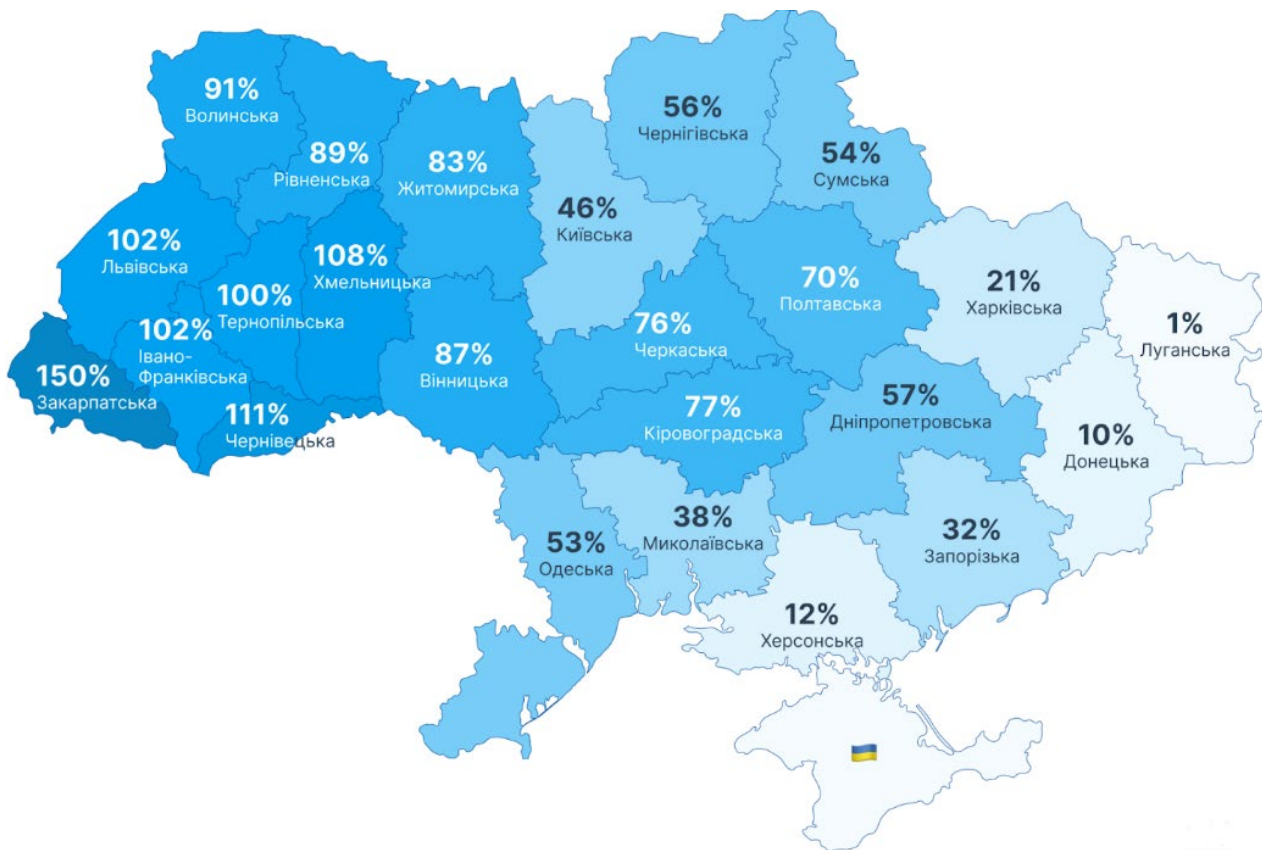

Рисунок 3.1 – Статистика відновлення ринку праці України (джерело: опрацьовано з ресурсу [14])

Одеська область займає 5 місце за кількістю ВПО – це 240 тисяч людей, що становить 7%. Для ринку праці Одеського регіону характерно невідповідність попиту та пропозиції робочої сили. При цьому відзначимо, що ринок праці області є більш стабільним за всеукраїнський рівень.

У листопаді 2023 року в рамках проведення форуму «Відновлення та розвиток людського капіталу Одеської області», який був організований швейцарсько-українським проектом DECIDE та Одеською обласною державною адміністрацією, відзначалося про розробку Стратегії відновлення та розвитку Одеської області з фокусом на людський капітал.

За даними Одеського обласного центру зайнятості, станом на 01.12.2023 року кількість безробітних в Одеській області складала 4,1 тис. осіб, що на 52% менше ніж у 2022 році. Розглянемо їх структурні характеристики (рисунок 3.2).

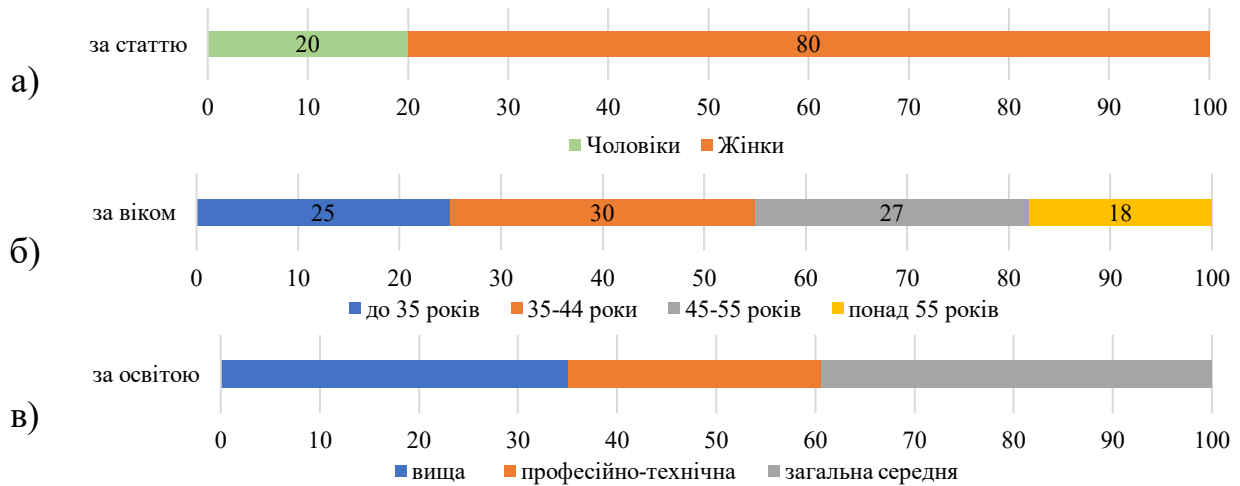

Рисунок 3.2 – Характеристика безробітних в Одеській області за статтю (а), віком (б), та освітою (в), %
(джерело: побудовано на основі [14, 15])

Станом на 01.12.2023 року на одне вільне робоче місце претендувало 3 безробітних, що є середнім значенням по Одеській області. Розглянемо динаміку кількості зареєстрованих безробітних та зареєстрованих вакансій, кількість працевлаштованих осіб та працевлаштованих безробітних (рисунок 3.3-3.6).

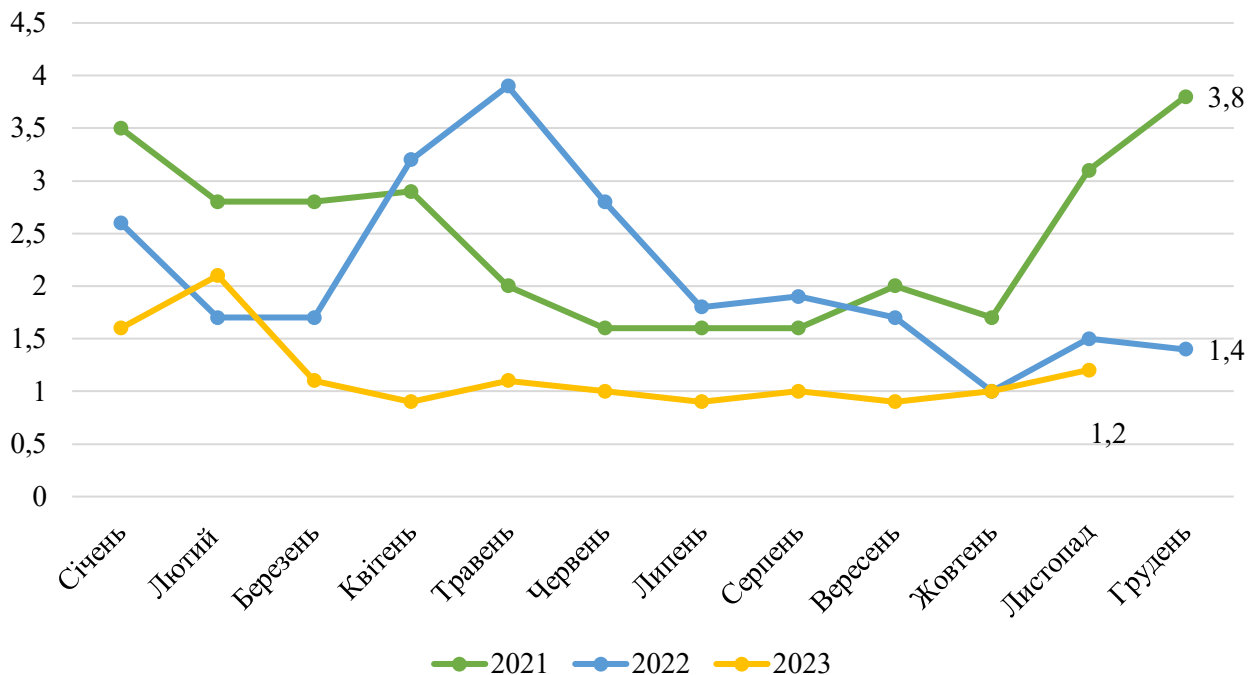

Рисунок 3.3 – Динаміка кількості зареєстрованих безробітних в Одеській області за 2021-2023 рр, %
(джерело: побудовано на основі [14, 15])

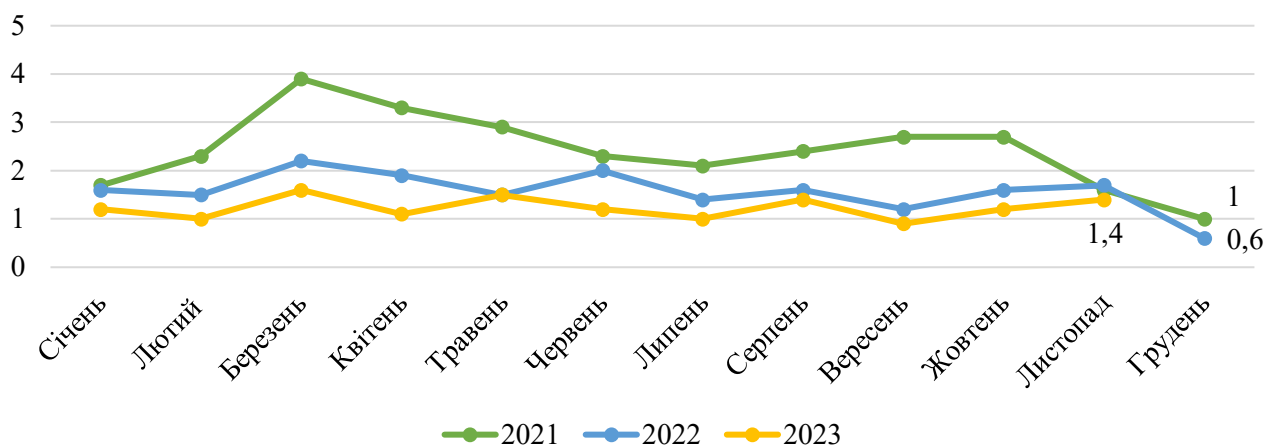

Рисунок 3.4 – Динаміка кількості зареєстрованих вакансій в Одеській області за 2021-2023 рр, %
(джерело: побудовано на основі [14, 15])

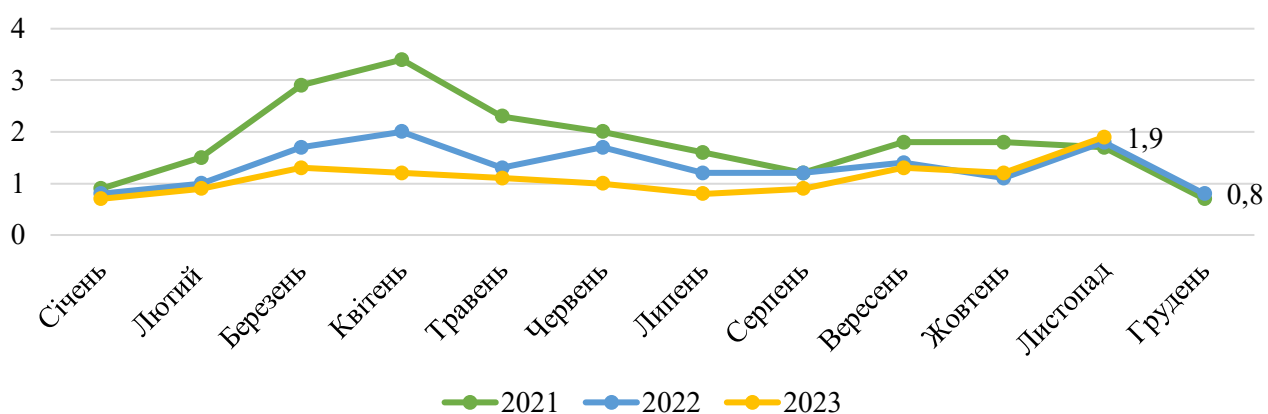

Рисунок 3.6 – Динаміка кількості працюючих осіб в Одеській області за 2021-2023 рр, %
(джерело: побудовано на основі [14, 15])

Щодо міста Одеса, протягом 2022 року було зареєстровано 10,1 тис. безробітних людей, що становить 26,7% від загальної кількості населення області.

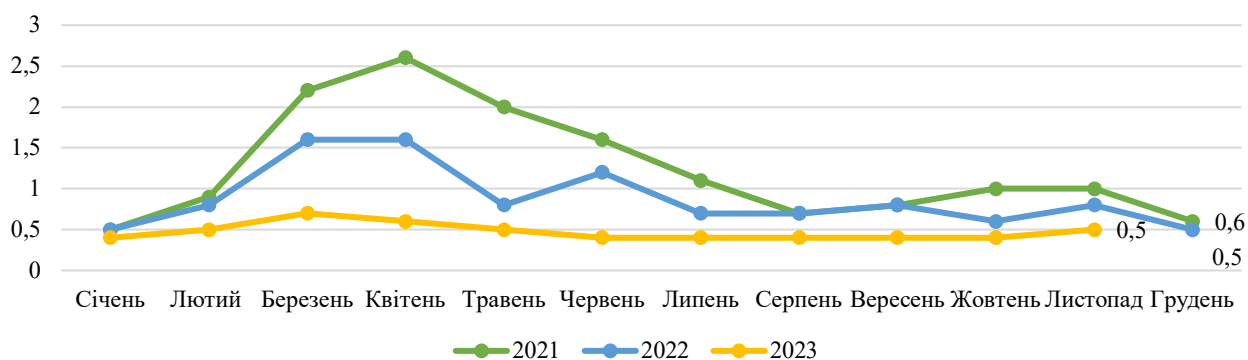

Рисунок 3.7 – Динаміка кількості працюючих безробітних в Одеській області за 2021-2023 рр, %
(джерело: побудовано на основі [14, 15])

Станом на 01.01.2023 у міській службі зайнятості перебували на обліку 1879 безробітних, з яких 1342 – жінки, (для порівняння у 2022 році цей показник становив 2319 особи, тобто менше на 19%). Окремо варто відзначити щодо демографічної структури незайнятих громадян: жінки – 66,5%, особи у віці до 35 років – 34,3%. Щодо рівня освіти, 72,7% – вища, 13,5% – професійно-технічна, 12,7% – загальна середня.

Не дивлячись на воєнний стан ринок праці міста Одеса характеризується такими особливостями: по-перше, відзначається його пристосування до мінливих несприятливих умов, по-друге, спостерігається зменшення потреби роботодавців у кадрах (у 2022 році даний показник менший за 2021 рік на 44%), по-третє, існує явна незбалансованість попиту та пропозиції робочої сили, зокрема професійно-кваліфікаційної та освітньо-кваліфікаційної складових [16].

На функціонування ринку праці Одеської області впливають такі фактори:

1) *Зовнішня міграція*. Вже другий рік поспіль спостерігаємо за суттєвим «відтоком» населення, в тому числі висококваліфікованих кадрів, за кордон в першу чергу з питань забезпечення власної безпеки. Це спричинило кризу низки індустрій і збільшило потребу за такими професіями як вчитель, асистент вчителя, медична сестра, вихователь і т. д.

2) *Внутрішня міграція*. Регіони, які знаходяться у прифронтовій зоні найбільше страждають від повномасштабного вторгнення російських військ, що змушує населення від'їжджати в більш безпечні регіони країни, зокрема переважає міграція в центральні, південні та західні області України. Це призводить до формування ще однієї особливості функціонування ринку праці окремих регіонів країни через зростання внутрішньої конкуренції на окремі посади.

3) *Зростання рівня конкуренції*. За даними аналітиків сайту Work.ua [17], позитивні тренди ринку праці спровокували підвищення рівня конкуренції за окремими посадами та вакансіями, що призвело до підвищення рівня заробітних плат, зокрема мова йде про такі цивільні професії як ріелтор, бізнес-аналітик, автослюсар та ін.

Отже, аналізуючи дані щодо безробітності в Одеській області, помітно, що за останній рік ця проблема значно зменшилась. Проте, дослідження структурних характеристик безробітних, динаміки реєстрації вакансій та працевлаштування осіб свідчить про складнощі, з якими стикається регіон. У місті Одесі спостерігається зменшення попиту на робочу силу, а також відтік висококваліфікованих кадрів за кордон та в інші регіони України. Факторами, що впливають на ринок праці, є зовнішня та внутрішня міграція, а також зростання рівня конкуренції на ринку праці.

РОЗДІЛ 4

Стан та регіональний розподіл трендів у сфері зайнятості населення

Невідкладна допомога
засобами до існування громадам,
що постраждали від війни в Україні

ELIS ОДЕСА

Найбільша невідповідність попиту на робочу силу та її пропозиції у професійно-кваліфікаційному розрізі спостерігалася у сфері фінансової та страхової діяльності (на 1 вакансію претендувало 11 осіб), у сфері інформації та телекомунікації (10 осіб), сільського, лісового та рибного господарств (7 осіб), торгівлі та ремонту (4 особи), професійної, наукової діяльності (4 особи).

З найбільшими труднощами з працевлаштування стикаються представники таких професій як виноградарі, кухарі, листоноші, підсобні робітники, продавці, прибиральники, робітники з комплексного обслуговування сільськогосподарського виробництва.

Спостерігається нестача кадрів серед представників таких професій як вчитель, асистент вчителя, машиніст (кочегар) котельної, сторож, водій автотранспорту, озеленювач, тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогощподарського) виробництва.

Розглянемо структурні характеристики безробітного населення Одеської області за видами економічної діяльності (а) та за професійними групами (б) (рисунок 4.1 та 4.2).

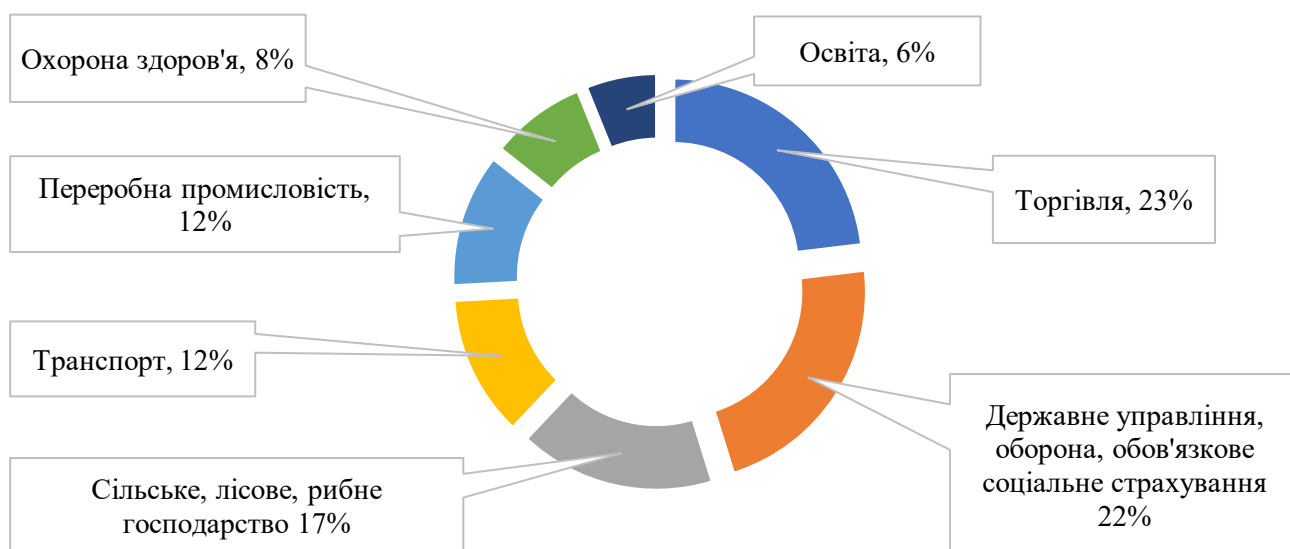

Рисунок 4.1 – Структурні характеристики безробітного населення Одеської області за видами економічної діяльності (джерело: побудовано на основі [14])

У січні-листопаді 2023 року роботодавці проінформували центри зайнятості про наявність 14,4 тис. вакансій. Це на 29,4% менше, ніж у відповідному періоді минулого року. Щодо структури вакансій за видами економічної діяльності вона була такою: 19% вакансій пропонувалося в освіті, 15,5% – в сільському господарстві, 10,9% – на транспорті, 9,8% – в охороні здоров'я, 9,7% – в державному управлінні й обороні; 9,6% – в торгівлі та ремонті, 9,1% – на підприємствах переробної промисловості. Щодо професійної групи, найбільше пропозицій пропонувалося для працевлаштування за такими вакансіями: 19,1% робітників з обслуговування, експлуатації устаткування (тракторист, водій, токар), 16% представників найпростіших професій, 13,8%

професіоналів, 12,8% працівників сфери торгівлі, 12% фахівці (бухгалтер, сестра медична, вихователь) та 9,1% кваліфікованих робітників з інструментом (електромонтер, швачка, слюсар-сантехник).

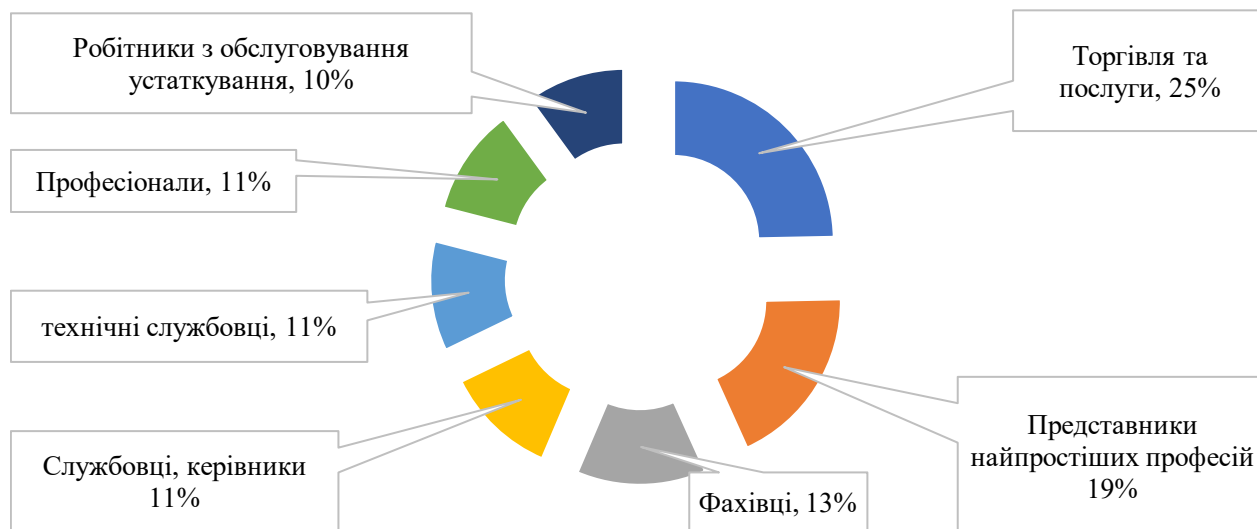

Рисунок 4.2 – Структурні характеристики безробітного населення Одеської області за професійними групами (джерело: побудовано на основі [14])

За інформацією Одеського обласного центру зайнятості [18] сформовано перелік професій, за якими кількість вакансій є найбільшою (Додаток В). Вони згруповані за основними професійними групами: керівники, менеджери; професіонали, фахівці, технічні службовці; працівники сфери торгівлі та послуг; кваліфіковані робітники сільського господарства; кваліфіковані робітники з інструментом; робітники з обслуговування устаткування; найпростіші професії. Відзначається також, що серед професій, по яких чисельність безробітних є найбільшою (Додаток Б), є бухгалтер, кухар, сторож, сестра медична (брат медичний) та ін.

Відповідно до гендерної ознаки, також відзначаються певні відмінності. Зокрема до Топ-5 професій, по яких чисельність безробітних за статтю є найбільшою (Додаток Г), станом на 01.12.2023 серед чоловіків відносять такі: водій автотранспортних засобів, підсобний робітник, охоронник, стрілець та виноградар; серед жінок – продавець продовольчих товарів, виноградар, прибиральник службових приміщень, продавець-консультант та підсобний робітник. Розглянемо структуру працевлаштованих безробітних за статтю та професійними групами (рисунок 4.3).

Станом на 01.01.2024 за даними онлайн-сервісу пошуку роботи Work.ua в межах Одеської області пропонується 5016 вакансій, з яких 4633 вакансії – у місті Одеса. Переважна більшість вакансій відводиться сфері обслуговування 855, робочим спеціальностям та виробництву – 743, продажам та закупівлі – 689, роздрібній торгівлі – 635, охороні та безпеці – 544, логістиці та ЗЕД – 543, адміністрації та керівництву середньої ланки – 495, транспорту та автобізнесу – 479, готельно-ресторанному бізнесу та туризму – 418. При цьому більш затребуваною є повна зайнятість (4881 проти 543 неповної). Варто відзначити,

що більшість роботодавців готові віддавати перевагу кандидатам без досвіду (1965 вакансій) та кандидатам без резюме (1785 вакансій), далі результати такі: студентам – 942, людям з інвалідністю – 332, ветеранам – 249, пенсіонерам – 173.

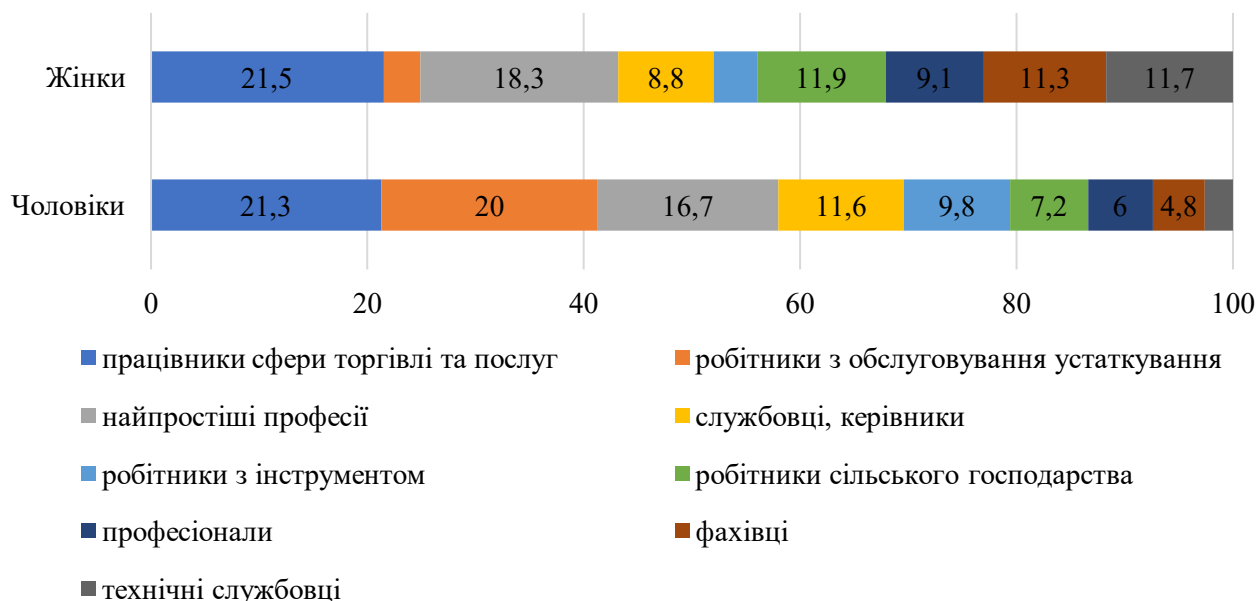

Рисунок 4.3 – Структура працевлаштованих безробітних за статтю та професійними групами
(джерело: побудовано на основі [18])

За даними онлайн-сервісу Robota.ua, який також спеціалізується на розміщенні резюме та вакансій по Україні, станом на 01.01.2024 в межах Одеської області діє 4860 вакансій, з яких 4288 – в місті Одеса. Щодо розподілу вакансій, дані подібні до попереднього огляду: сфера торгівлі – 944, продажі та клієнт-менеджмент – 830, логістика та митниця – 604, адміністративний персонал та водії, кур'єри – 582, робочі спеціальності та персонал на дому – 550, виробництво та інженери, технологи – 500.

Підвищення рівня безробіття пояснюється глибоким спадом економічної активності та збільшенням рівня безробітних внутрішньо переміщеними особами з прифронтових територій, які потребують працевлаштування та психологічної адаптації до нових умов життя. Внутрішня міграція населення створює додатковий тиск на ринок праці через те, що у східних регіонах у структурі зайнятості переважала промисловість у порівнянні з південним та іншими регіонами. Це підвищує рівень структурно-кваліфікаційних диспропорцій між попитом та пропозицією робочої сили, навіть попри релокацію підприємств.

Зниження рівня безробіття є одним із пріоритетних та стратегічно важливих завдань уряду. При цьому важливо враховувати, що відновлення попиту на робочу силу будуть стримувати слабкий рівень фінансового забезпечення бізнесу та низькі обсяги інвестицій в економіці. Відсутність рівноваги між попитом та пропозиції на ринку праці, особливо, в довгостроковій перспективі збільшуватиме навантаження на державний бюджет та сферу

соціального захисту. Це може призвести до стрімкого дефіциту працівників у певних галузях і поглиблення наявних диспропорцій на ринку праці.

За оцінками експертів Національного інституту стратегічних досліджень [19] при поточних умовах в довгостроковій перспективі очікується зростання попиту на фахівців будівельної індустрії (проектувальників, архітекторів, дизайнерів, мулярів та ін.) та суміжних з нею галузей економіки (логістів, водіїв автотранспортних засобів, інженерно-технічних кадрів, спеціалістів з виготовлення будівельних матеріалів). Зберігатиметься й надалі попит на медичних працівників, а на працівник промислових видів діяльності здебільшого буде слабким через значні руйнування промисловості від збройної російської агресії.

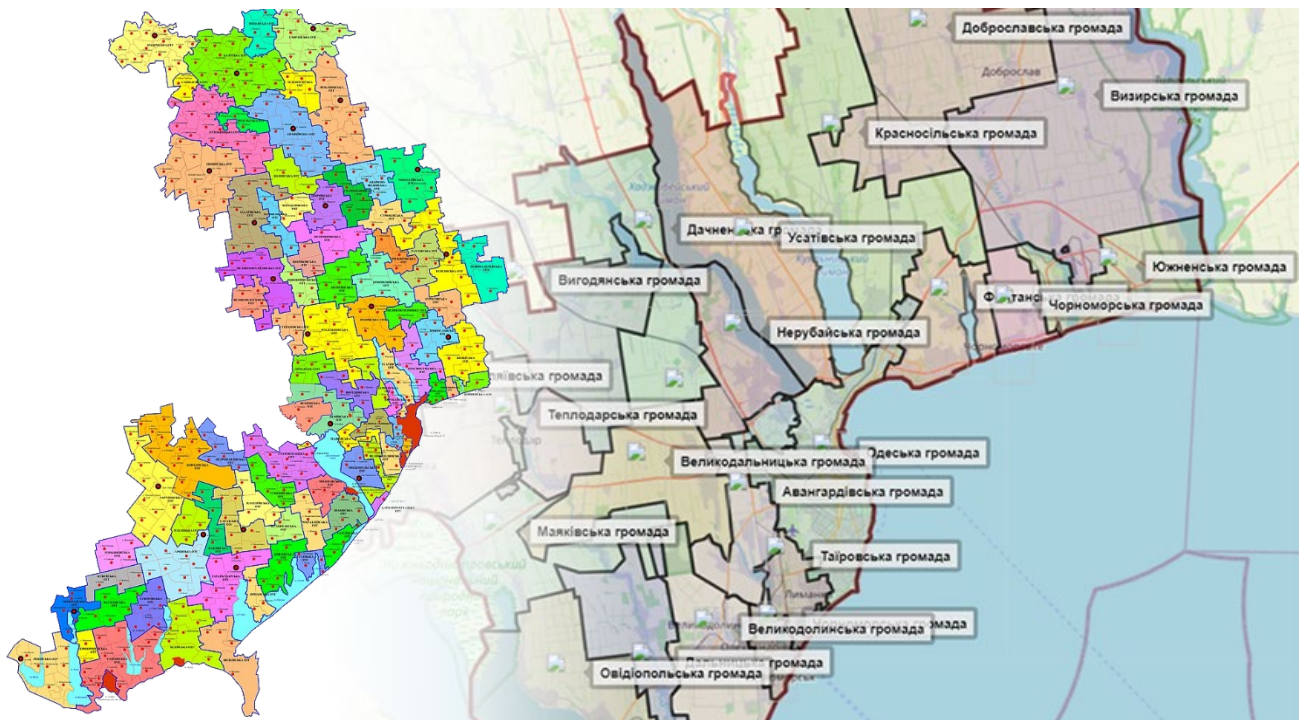
Варто також відзначити тенденцію, яка і в подальшому буде зберігатися: скрутне фінансове становище змушує українців займатися пошуком додаткових заробітків, зокрема Національний інститут стратегічних досліджень надає такі дані: 6,4% опитаних, окрім основної роботи, уже мають додатковий підробіток, 35% – абсолютно впевнені, що протягом найближчих трьох місяців шукатимуть підробіток, 28,7% – найімовірніше, шукатимуть додатковий заробіток [19].

У контексті дії воєнного стану в Одеській області спостерігається складна ситуація на ринку праці. Виникає нестача робочої сили в деяких професійних групах, таких як виноградарі, кухарі, листоноші, підсобні робітники тощо, в той час як існує велика кількість вакансій у сферах освіти, сільського господарства, торгівлі та інших галузях. Збільшення безробіття пояснюється не лише економічним спадом, але і внутрішньою міграцією осіб з прифронтових територій, які потребують працевлаштування та психологічної адаптації до нових умов. Подальше зростання попиту на фахівців у будівельній галузі та суміжних галузях економіки передбачається в майбутньому. У такій складній ситуації важливою є ефективна координація зусиль уряду та неприбуткових організацій для надання допомоги безробітним та забезпечення стабільності на ринку праці.

Подальша допомога засобами до існування є критично важливою в умовах воєнного стану. Збільшення кількості вакансій у сферах обслуговування, торгівлі та інших галузях свідчить про потребу в праці та засобах до існування серед місцевого населення. При цьому, розвиток програм та ініціатив, спрямованих на надання безробітним допомоги з пошуку роботи, професійної підготовки та психологічної підтримки, може допомогти зменшити соціальні та економічні негаразди в області. Такі заходи сприятимуть забезпеченню основних потреб населення та підтримці його економічного самовизначення в умовах кризи.

РОЗДІЛ 5

Соціо-економічне становище громад Одеського району Одеської області

Невідкладна допомога
засобами до існування громадам,
що постраждали від війни в Україні

ELIS ODESA

Одеський район є районом Одеської області, що утворений 17 липня 2020 року, адміністративним центром якого є місто Одеса. Він налічує 22 територіальні громади, зокрема 5 міських, 6 селищних та 11 сільських, детальне географічне відображення яких відзначено у Додатку З.

Одеська область одна з перших областей, яка прийняла вимушених переселенців з південних та східних областей України. Актуальна чисельність внутрішньо переміщених осіб відповідно районів області відображена у Додатку Ж.

За кількістю мешканців Одеський район є другим в країні та більший ніж 15 областей України. Тут мешкає 58% населення Одеської області, зосереджено 99% вантажопереробки морегосподарського комплексу, близько 75% промислового виробництва, в агропромисловому комплексі частка виробництва овочів та вилову складає 75% від обсягу області, зернових, зернобобових та соняшника – близько 11%. Промисловість району представлена підприємствами харчової та хімічної промисловості, з виробництва готових металевих виробів, текстильного виробництва, підприємствами з перероблення сільськогосподарських продуктів, виробництва виноградних вин.

Розглянемо більш детально ключові аспекти соціально-економічного розвитку окремих регіонів Одеського району: Одеської міської територіальної громади, як обласного центру; Южненської та Чорноморської територіальної громади, як одних із найбільших міст Одеського району; Авангардівської, Доброславської, Таїровської та Маяківської, як територіальних громад різного географічного положення Одеського району, що дасть змогу більш об'єктивно проаналізувати стан розвитку району в цілому, та на основі офіційно затверджених стратегій розвитку громад визначимо основні їх потреби.

Одеська міська територіальна громада [20]. За результатами визначення потреб населення Одеської міської територіальної громади у соціальних послугах встановлено, що пріоритетними напрямками в розвитку системи соціальних послуг мешканці вважають: надання послуг особам, які потребують паліативного догляду, у тому числі невиліковно хворим та останніх стадіях життя та особам із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів, надання натуральної допомоги у вигляді продуктів харчування, предметів і засобів особистої гігієни, санітарно-гігієнічних засобів та засобів догляду, одягу, взуття та інших предметів першої необхідності та транспортні послуги.

Чорноморська міська територіальна громада [21]. Адміністративним центром Чорноморської міської територіальної громади є місто Чорноморськ. Унікальність даної громади підкреслюється її перевагами як у економічному потенціалі, так і у географічному розвитку. Щодо першого варто відзначити таке: наявність потужного транспортно-

промислового комплексу, розвиненість транспортної, комунальної та туристично-курортної інфраструктури та ін. Щодо другого географічне місцезнаходження громади забезпечує розвиток усіх видів транспортного сполучення з регіоном: автомобільне (функціонують як локальні транспортні маршрути, так і міжнародні), залізничне сполучення (припортова вантажна залізнична станція Одеської дирекції Одеської залізниці), морське сполучення (морське та паромне сполучення, що відзначається пасажирським та вантажним характером перевезень), авіаційне сполучення (найближчий аеропорт розташований у місті Одеса, що в довоєнний час забезпечував міжнародне та локальне авіасполучення).

Станом на 01.01.2021 рік наявне населення громади становить 71308 осіб, з яких 54,8% – жінки, 45,2% – чоловіки. У віковій структурі переважає частка населення працездатного віку – 68,3%, а саме розподіл такий: 38% – кадрові ресурси віком 40-64 роки, 26% – кадрові ресурси віком 20-39 років, 16% – 65 років та старше, 15% – 0-14 років, 5% – 15-19 років. Щодо ринку праці, то Морський торговельний порт «Чорноморськ» та підприємства, які діють на його території, відіграють важливу роль у забезпеченні робочими місцями працездатних членів громади. Саме тому з початку активних бойових дій у лютому 2022 року та призупиненні усіх морських перевезень у регіоні нагальною потребою стало питання працевлаштування населення, яке було задіяне у роботі морського порту та дотичних до нього підприємств.

Попри те, що з серпня 2022 року було реалізовано домовленості щодо функціонування морського гуманітарного коридору та деблокування морських перевезень у Чорному морі з українських портів «Одеса», «Чорноморськ», «Южний» суттєво на ситуацію це не вплинуло.

Відповідно до «Стратегії економічного та соціального розвитку міста Чорноморська Одеської області до 2025 року» [22] потребами громади є такі:

- мінімізація невпинного впливу зсувів на забудови приморської зони міста;
- недостатня забезпеченість медичних установ кваліфікованими сімейними лікарями і обслуговуючим персоналом;
- недостатньо збалансоване забезпечення системної роботи із складовими екологізації міста;
- невирішеність питань комплексного поводження із твердими побутовими відходами (відсутність їх сучасного сортування та утилізації);
- проблеми із водовідведенням у сільських населених пунктах Чорноморської міської ради;
- низький рівень системної модернізації інженерних комунікацій міста тощо.

Юженська міська територіальна громада. У 2023 році у міськраді було затверджено Стратегію сталого розвитку Юженської ОТГ на період до 2030 року. Пріоритети та конкретні заходи можуть коригуватися у процесі її реалізації, відповідно до невідкладених потреб та наявних ресурсних можливостей економіки громади. Адміністративним центром громади є місто Южне, а до її складу входять такі населені пункти: поселення Нові

Білярі, села Білярі, Булдинка, Григорівка, Сичавка та Кошари. Саме з метою забезпечення розвитку відносно нещодавно створеної громади, розв'язання нагальних проблем, створення нових цілей для соціально-економічного розвитку громади і було розроблено вище вказаний документ.

Відповідно до відкритих даних ухваленої Стратегії [23] розроблено три сценарні варіанти розвитку громади та відносно них сформульовано основні заходи та дії:

- негативний сценарій – ґрунтується на негативних оцінках темпів соціально-економічного розвитку, поєднанні несприятливих зовнішніх факторів та уповільнення темпів зростання економіки ОТГ;

- базовий сценарій є відображенням найбільш вірогідних тенденцій розвитку міста, зовнішніх факторів, припускає збереження ключових умов, трендів функціонування соціально-економічного комплексу міста;

- позитивний сценарій – характеризується покращенням загальних соціально-економічних умов (як зовнішніх, так і внутрішніх) та враховує формування сприятливих умов відтворення регіонального господарського комплексу.

Проаналізувавши заходи всіх трьох сценаріїв, визначимо основні потреби для забезпечення соціального та економічного розвитку Юженської міської територіальної громади:

- розробка цільової іміджевої політики з елементами брендінгу;
- розробка та впровадження програм та проєктів підготовки підприємців – соціальне підприємництво, сфера послуг, управління інноваційними проєктами та інші;

- діджиталізація, оновлення технічного та технологічного забезпечення;
- посилення програм та проєктів підтримки малого та середнього бізнесу, залучення інструментарію бізнес-освіти та бізнес-інкубації на рівні організаційних заходів міської влади;

- формування бізнес-асоціацій та кластерів за пріоритетними напрямками розвитку громади, положень соціальної та екологічної політики, розвитку соціальної відповідальності та підтримки агросектору, освітніх установ, закладів охорони здоров'я, туризму.

Авангардівська селищна територіальна громада [24].

Протягом 2022 року, починаючи з 24 лютого 2022 року, на території громади зареєстровано 3723 внутрішньо переміщені особи; у зв'язку з введенням воєнного стану та вимушеним переміщенням жителів з південних та східних регіонів, у 2022 році налічувалось близько 2000 безробітних. Відповідно до «Стратегії розвитку Авангардівської громади 2020-2027» основним складнощами соціально-економічного розвитку громади є:

- відсутність місцевого ринку праці та відповідної професійної орієнтації мешканців;

- велика кількість мешканців, що проживають у громаді, але зареєстровані в інших населених пунктах;

- більша частина місцевого бізнесу, що незареєстрована у громаді;

- брак місцевого готельного обслуговування;

- відсутність системи та алгоритму роботи з потенційним інвестором, інвестиційного паспорту та промоційних матеріалів громади;
- неналагоджена продуктивна співпраця з місцевим бізнесом.

Крім того варто відзначити слабкі сторони розвитку громади, що викликають додаткові потреби, а саме:

- обмежена кількість вільних земельних ділянок, сприятливих для інвестицій;
- негативний вплив на місцеву інфраструктуру та навколишнє середовище переповненого відходами полігону твердих побутових відходів (ТПВ) «Дальницькі кар'єри»;
- відсутність системи роздільного збору ТПВ;
- відсутність дощової каналізації на території громади;
- дискомфорт від перевантажених автодоріг, що проходять через центри населених пунктів;
- значна частина «сірої» комерційної нерухомості та ін.

Доброславська селищна територіальна громада [25].

Відповідно до результатів соціально-економічного аналізу Доброславської громади визначено декілька проблем, що є типовими для більшості українських громад, які розташовані на невеликій відстані від великих міст, мають великі сільські території та значну частку сільського населення:

- брак робочих місць;
- низький рівень інвестиційної привабливості місцевої економіки;
- незадовільний стан доріг, комунальних будівель, інфраструктури;
- недостатня громадська ініціативність та активність мешканців.

Серед слабких сторін розвитку громади, що викликає додаткові потреби, можна виділити такі:

- недосконала система поводження з твердими побутовими відходами (відсутність полігонів, роздільного збирання);
- наявні малі села, 9 сіл з населенням менше 200 мешканців;
- система водовідведення потребує масштабної реконструкції;
- незакінчені інвентаризація земель та розробка документів просторового планування;
- низька диверсифікація промисловості;
- значна частина доріг неналежної якості;
- недостатня інвестиційна привабливість;
- нерозвинена сфера послуг у старостинських округах;
- недостатня комп'ютерна грамотність мешканців;
- низький рівень самоорганізації населення.

Таїровська селищна територіальна громада [26].

Унікальністю територіального розташування даної громади є те, що адміністративний центр громади селище Таїрове знаходиться безпосередньо в приморській зоні міста Одеса. Економіка громади має торговельно-виробничу спеціалізацію. Серед найбільш перспективних галузей економічного життя громади є будівництво та вироблення будівельних матеріалів, харчова та переробна промисловість.

В Таїровській селищній раді зареєстровано понад 21921 мешканців, з них 17,9% людей старшого віку (від 60 років). Станом на 01.01.2023, в Таїровській громаді налічується 6317 ВПО, що складає майже 29% від зареєстрованого населення громади.

Однією із найважливіших проблем для розвитку громади є транспортне сполучення між населеними пунктами громади, житловими масивами цих населених пунктів. Перспективним видається розробка транспортної стратегії, формування конкретних інноваційних заходів, спрямованих на поліпшення роботи та розвитку транспорту громади.

Відповідно до «Стратегії сталого розвитку Таїровської громади на 2021-2030 роки», основним складнощами соціально-економічного розвитку громади є:

- значний рівень нелегалізованої підприємницької активності в населених пунктах громади та, відповідно, робочих місць, розвитку місцевих промислів, а також сфери зеленого туризму;
- слабкий рівень громадянської свідомості;
- відсутність 100% відведених побутових стоків в рекреаційній зоні Чорного моря;
- неорганізовано роздільного збору ТПВ;
- перевантаженість загальноосвітніх закладів освіти більш ніж в 1,67 рази;
- недостатність власних фінансових ресурсів для забезпечення системного соціально-економічного розвитку території;
- відсутність ефективної інфраструктури підтримки бізнесу (бізнес-центри, бізнес-інкубатори).

Варто також відзначити слабкі сторони розвитку громади, що викликають додаткові потреби, зокрема такі: відсутність транспортних розв'язок; низький рівень впровадження проєктів енергоефективності в житлово-комунальній сфері та соціальних об'єктах громади; недостатня кількість спортзалів, критих спортивних площадок; відсутність досвіду міжнародної інвестиційної діяльності; низький рівень екологічної культури населення та ін.

Маяківська сільська територіальна громада [27]. Маяківська територіальна громада має розташування стратегічного значення, адже відповідає слідуванню європейського автомобільного маршруту «Одеса-Анталія» та автомобільного шляху міжнародного значення «Одеса-Рені». Економіка громади представлена 167 підприємствами та фермерськими господарствами, які спеціалізуються на:

- вирощуванні зернових та технічних культур;
- вирощуванні насіннячкових та кісточкових плодів;
- вирощування овочевих, бахчевих, корнеплодів та клубнеплодів;
- прісноводному рибальстві;
- гуртовій та роздрібній торгівлі різного роду продукції;
- будівництві житлових та нежитлових будівель;
- переробці і консервуванні фруктів та овочів.

Станом на 01.11.2022 року чисельність населення територіальної громади становить 11533 особи.

В сфері торгівлі на території Маяківської сільської територіальної громади здійснюють діяльність 233 суб'єкти господарювання, у тому числі 29 юридичних осіб та 204 фізичних осіб-підприємців. Чисельність штатних працівників, які працевлаштовані суб'єктами господарювання, що зареєстровані на території громади становить 1122 особи.

Відповідно до «Стратегії соціально-економічного розвитку Маяківської територіальної громади на період до 2025 року», основним складнощами соціально-економічного розвитку громади є такі:

- відсутність власного автотранспорту для пасажирських перевезень в межах громади;
- низький рівень соціальної активності населення, наявність умовно безробітних, які не сплачують податків до бюджету;
- відсутність досвіду залучення позабюджетних коштів.

При цьому серед слабких сторін розвитку громади, що викликають додаткові потреби, можна виділити такі:

- відтік населення продуктивного віку за межі громади та, натомість, збільшення чисельності внутрішньо переміщених осіб;
- зношений стан інфраструктури громади та інженерних споруд;
- поганий стан внутрішніх доріг у громаді;
- недостатнє освітлення вулиць та зношеність електричних мереж та ін.

В цілому підкреслимо, що проведений аналіз виявив, що потреби усіх територіальних громад Одеського району є типовими та стосуються таких ключових напрямів розвитку:

- підвищення соціальної та громадянської активності населення;
- активізація ринку праці;
- розвиток об'єктів критичної інфраструктури;
- відсутність досвіду роботи з міжнародними партнерами;
- відсутність організації роздільного збору ТПВ та ін.

Загальний висновок полягає в тому, що кожна з міських територіальних громад (Одеса, Чорноморськ, Южне) має свої унікальні особливості, пріоритети та проблеми. Однак загальні тенденції, що виявляються, полягають у зростаючій потребі у соціальних послугах, особливо для вразливих груп населення, таких як люди похилого віку та особи з інвалідністю. Також важливою темою є економічний розвиток і створення нових робочих місць, особливо у контексті вирішення кризових ситуацій, пов'язаних з припиненням морських перевезень в Чорноморському регіоні. Щодо інших, селищних територіальних громад, то там переважають пріоритети щодо закриття саме базових потреб як місцевого населення так і ВПО.

Кожна громада має свої стратегії та плани розвитку, які спрямовані на вирішення власних проблем і задач. Проте можна визначити загальну необхідність у поліпшенні медичної інфраструктури, екологічної ситуації та розвитку малих та середніх підприємств як ключових чинників стабільного соціального і економічного розвитку.

РОЗДІЛ 6

Розподіл послуг з підтримки підприємництва та працевлаштування, що надаються урядом та НДО у Одеській області

Невідкладна допомога засобами до існування громадам, що постраждали від війни в Україні

ELIS ОДЕСА

На початку 2024 року Голова Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер заявив, що жителі Одещини вже отримали мікрогрантів на суму 85 млн. грн на створення або розвиток власного бізнесу, що відповідає близько 350 заявникам з Одеської області в рамках програми «Робота». Серед них зокрема внутрішньо-переміщені особи та учасники бойових дій. Завдяки проєкту та активності наших громадян в регіоні, за цей час створено більше 249 нових робочих місць та ще планується створити близько 800.

Відповідно до результатів опитування (Додаток 3), грантові програми не є серед найбільш популярних видів державної допомоги, якими скористувалися підприємці з 24 лютого 2022 року. В цілому кількість підприємців, які скористувалися хоча б однією з відзначених видів становить 37%, в свою чергу 63% – жодною.

Грантові програми «Робота» – це дієва допомога від держави для відновлення, створення власної справи з нуля, реалізації амбітних проєктів, генерування нових робочих місць та здобуття потрібних на ринку праці спеціальностей. Урядовий проєкт «Робота» включає 6 грантових програм:

- мікрогранти для створення власного бізнесу;
- гранти для розвитку переробного підприємства;
- державне фінансування закладки саду;
- кошти для розвитку тепличного господарства;
- гранти на реалізацію стартапу, у тому числі в сфері ІТ;
- кошти на навчання ІТ-спеціальностям.

Отримати гранти можуть як підприємці-початківці, так і люди, що вже мають досвід у бізнесі. Подача заявки на грант здійснюється через Портал Дія.

Є визначені загальні умови отримання бізнес-грантів, яким мають відповідати усі заявки, для того, щоб їх було розглянуто. Пріоритет надаватиметься категоріям підприємців:

- таким, що постраждали від війни, пошкодженим, зруйнованим та переміщеним підприємствам;
- підприємствам, які забезпечують свої громади товарами або послугам, що покривають базові потреби населення;
- підприємствам, які працевлаштовують представників вразливих категорій населення або демонструють інший позитивний соціальний вплив на громаду.

У процесі розгляду заявок перевага віддається переважно кандидатам, які пропонують створити робочі місця в результаті інвестиції, проте це не є обов'язковою умовою. Також враховується сукупна вразливість підприємства, зокрема вплив конфлікту на діяльність підприємства, його керівника та працівників; наявність працівників, які належать до вразливих категорій: люди з інвалідністю, жінки з дітьми з інвалідністю, вдови військовослужбовців, жінки старше 50 років, батьки-одинаки, ВПО, ветерани та ін.; ризики та проблеми, та інші показники, що тісно пов'язані з уразливістю, наявні у підприємства потужності та досвід, потенціал розбудови.

В той же час варто враховувати, що гранти не надаватимуться підприємствам з таких секторів економіки:

- виробництво або торгівля зброєю та боеприпасами;
- виробництво або торгівля алкогольними напоями;
- виробництво або торгівля тютюновими виробами;
- виробництво або торгівля радіоактивними матеріалами;
- виробництво, торгівля або використання незв'язаних азбестових волокон;
- виробництво або торгівля фармацевтичними препаратами;
- виробництво або торгівля пестицидами/гербіцидами з урахуванням міжнародних поетапних відмов або заборон;
- медичні заклади та аптеки.

При цьому грантові засоби не можуть бути використані для придбання засобів виробництва, які пов'язані з підвищеним ризиком зберігання та використання (хімікати, вибухонебезпечні матеріал тощо), для сплати боргів, оренди/ремонт житлового приміщення, придбання техніки/обладнання, що було у використанні (без сертифікату якості виробника та гарантійного талона, фінансових документів про придбання).

Розглянемо детальніше державні та недержавні програми отримання грантової допомоги, що пропонуються вітчизняним суб'єктам бізнесу.

Державна служба зайнятості [28] є централізованою системою державних установ, діяльність якої спрямовується та координується Міністерством економіки України. На сьогоднішній день Служба є посередником на ринку праці між роботодавцями та шукачами роботи, вона на безоплатній основі надає послуги із пошуку найбільш прийнятної роботи та підбору персоналу, послуги з державного соціального страхування на випадок безробіття та здійснює виплату матеріального забезпечення у зв'язку з тимчасовою втратою роботи.

Серед основних завдань Служби є такі: сприяння громадянам у підборі підходящої роботи, сприяння громадянам в організації підприємницької діяльності, організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітних з урахуванням поточної та перспективної потреб ринку праці, підтвердження результатів неформального професійного навчання та ін.

На сьогоднішній день Служба пропонує різноманітні програми підтримки та гранти як для населення, так і для бізнесу:

1) **Грант для ветеранів** – грант на створення або розвиток власного бізнесу учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни та членам їх сімей. Сума гранту сягає від 250 тис. грн до 1 млн. грн (1 млн. грн надається на умовах співфінансування: 70% – держава, 30% – отримувач гранту). Основними кроками для отримання гранту є: складання бізнес-плану, надання документів та бізнес-план через застосунок Дія, захист бізнес-плану через Державну службу зайнятості, отримання рішення та відкриття рахунку у АТ «Ощадбанк», отримання коштів та започаткування справи.

2) **Гранти для переробних підприємств**. Грант призначається для ФОПів або юридичних осіб. Розмір гранту складає до 8 млн. грн, форматом фінансування: перші 1 тис. учасників – грант у розмірі 70% від вартості проєкту (не більше 8 млн. грн), наступні учасники – грант до 50% вартості проєкту (не

більше 8 млн. грн). Кошти призначаються для придбання верстатів, технологічного обладнання, витрати на їх доставку та введення в експлуатацію. Алгоритм подачі заявки такий: учасник подає заявку бізнес-планом через Портал Дія; банк оцінює бізнес-план та ділову репутацію заявника; Міністерство економіки України приймає рішення про надання гранту на основі висновків банку; підприємець підписує договір та відкриває рахунок у банку; кошти перераховуються підприємцю за рахунком-фактурою та договором про надання товарів і послуг. Обов'язками підприємця є: сплата податків, зборів та ЄСВ у розмірі гранту протягом 3 років; створення не менше 25 робочих місць.

3) **«Власна справа»**. В рамках державної програми **«Власна справа»**, що реалізується Урядовим проектом «Робота спільно з Державною службою зайнятості, веб-порталом Дія та Ощадбанком, є можливість отримання гранту до 250 тис. грн.

Основними вимогами є такі:

- вік заявника: 18-65 років;
- наявність обмежень відсотку витрат коштів гранту по видах цільового призначення;
- негативна ділова репутація є підставою для відмови у розгляді бізнес-плану;
- основна причина відмов: непрозорі та сумнівні результати реалізації бізнес-плану;
- доопрацювати бізнес-план можна лише одноразово: виправлений бізнес-план необхідно відправити протягом 15 днів з дня отримання повідомлення;
- отримувач має укласти договір та відкрити рахунок протягом 15 календарних днів з дня отримання позитивного рішення;
- необхідно забезпечити працевлаштування на нові робочі місця не менше ніж 24 місяці.

Відповідно розробниками пропонується такий алгоритм подання та отримання заявки, що містить 5 кроків (рисунок 6.1).

Рисунок 6.1 – 5 кроків для успішного початку або розвитку власної справи

Обов'язковими умовами отримання гранту також відзначаються такі: створення нових робочих місць (протягом 6 місяців з дати отримання коштів); використання коштів гранту протягом 6 місяців з дати отримання; повернення гранту у вигляді сплачених податків та зборів; надання доступу фахівцям Державного центру зайнятості для проведення моніторингу та контролю за додержанням умов договору.

4) **Компенсація витрат роботодавцю на оплату праці за працевлаштування ВПО.** Даний тип компенсації надається лише на період дії воєнного стану та протягом 30 календарних днів після його скасування. Сума щомісячної компенсації за кожну працевлаштовану особу з числа ВПО становить 7100 грн. Максимальною тривалістю компенсації витрат з дня працевлаштування ВПО є 3 місяці, а максимальна тривалість компенсації витрат з дня працевлаштування ВПО з інвалідністю – 6 місяців. Роботодавець працевлаштовує ВПЛ на умовах трудового або гіг-контракту, зокрема за сумісництвом. Подати документи можливо в електронній формі через застосунок Дія, у паперовій формі у центрі зайнятості, або в електронній формі з пакетом документів, відповідно до встановленого порядку.

5) **Компенсація за ВПО.** Максимальний розмір компенсації за кожну працевлаштовану особу становить 14200 грн. Загальна тривалість працевлаштування ВПО на період виплати становить 12 місяців. Максимальна загальна тривалість компенсації витрат з дня працевлаштування особи складає 6 місяців. Алгоритм оформлення компенсації такий: роботодавець працевлаштовує зареєстрованих безробітних із числа ВПО на умовах строкових трудових договорів, подає пакет документів згідно з Порядком до центру зайнятості, Центр зайнятості приймає рішення протягом 10 робочих днів з дати отримання всіх даних, укладення договору та отримання компенсації, яка виплачується кожен непарний місяць протягом року. Компенсація виплачується не більше двократного розміру мінімальної заробітної плати. Вона включає основну та додаткову заробітні плати, суму сплаченого єдиного внеску. Компенсація за працевлаштовану особу може бути виплачена лише одноразово. При цьому варто враховувати, що компенсація не надається у разі: по-перше, наявності заборгованості з сплати єдиного внеску та/або страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; по-друге, визнання заявником банкрутом або порушення справи про банкрутство.

6) **Компенсація за працевлаштованих зареєстрованих безробітних.** Компенсація може надаватися у таких формах:

– 50% компенсації фактичних витрат на оплату праці, але не більше розміру мінімальної заробітної плати, надається за працевлаштування безробітних, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного понад один місяць осіб з інвалідністю, учасників бойових дій, громадян, яким до настання права на пенсію за віком залишилося не більше 5 років. Термін працевлаштування – від 1 року. Загальна тривалість виплати протягом року – 6 місяців;

– ЄВ компенсації – фактичний розмір сплаченого ЄВ, але не більше двох розмірів мінімального ЄВ. Компенсація надається за працевлаштування безробітних, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного: понад 1

місяць і які мають додаткові гарантії у працевлаштуванні; осіб, які перебувають на обліку понад 6 місяців. Термін працевлаштування – від 2 років. Загальна тривалість виплати протягом двох років – 12 місяців;

– 50% компенсації мінімальної заробітної плати за працевлаштування зареєстрованих безробітних з числа осіб: віком до 25 років; віком до 35 років – на перше місце; звільнені зі строкової служби – на перше робоче місце. Термін працевлаштування – до 1 року. Максимальна загальна тривалість компенсації витрат з дня працевлаштування особи.

Для отримання компенсації роботодавець подає до центру зайнятості розташованого за місцем провадження діяльності заяву протягом двох місяців з дня працевлаштування особи. Заяву можна подати особисто або через електронний кабінет. Виплата компенсації здійснюється кожен непарний місяць роботи працівника.

Варто враховувати, що компенсація не надається суб'єкту господарювання, який, по-перше, має заборгованість із сплати єдиного внеску та страхових внесків та з виплати заробітної плати та перед державним (місцевим) бюджетом понад шість місяців, та, по-друге, до якого застосовуються судові процедури банкрутства (неплатоспроможності) або суб'єкт господарювання перебуває на стадії ліквідації.

7) **Компенсація фактичних витрат роботодавця у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування зареєстрованих безробітних на нові робочі місця.** Надається 100% розмір компенсації, фактично сплаченого єдиного внеску. Загальна тривалість виплати компенсації протягом 2 років становить 12 місяців. Період заборони в отриманні інших видів компенсацій, крім професійного навчання, – 5 років. Алгоритм отримання компенсації такий: роботодавець працевлаштовує зареєстрованого безробітного на нове робоче місце строком не менше ніж на 2 роки; заява подається роботодавцем протягом 2 місяців з дня працевлаштування особи; заява може бути подана особисто або через персональний електронний кабінет роботодавця з накладанням кваліфікованого електронного підпису. Компенсація не надається суб'єкту господарюванню у разі, по-перше, наявності заборгованості із сплати: єдиного внеску, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, заробітної плати, перед державним (місцевим) бюджетом понад 6 місяців, по-друге, застосування до нього судових процедур з банкрутства (неплатоспроможності), передбачені Кодексом України з процедур банкрутства або перебування суб'єкта господарювання на стадії ліквідації.

8) **Компенсація роботодавця частини фактичних витрат пов'язаних із сплатою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування на нові робочі місця.** Розмір компенсації, фактично сплаченого єдиного внеску становить 50%. Загальна тривалість виплати компенсації, після закінчення 1 року з дати працевлаштування становить 12 місяців. Розмір заробітної плати повинен бути не менше, ніж 3 мінімальні заробітні плати. Алгоритм отримання компенсації такий: роботодавець працевлаштовує на нове робоче місце особу терміном не менше ніж на 2 роки та щомісячною виплатою заробітної плати; заява подається

роботодавцем протягом 45 календарних днів після закінчення одного року з дати працевлаштування такої особи; заява може бути подана особисто або через персональний електронний кабінет роботодавця з накладенням кваліфікованого електронного підпису. Варто врахувати, що компенсація не надається суб'єкту господарюванню у разі, по-перше, наявності заборгованості із сплати: єдиного внеску, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, заробітної плати, перед державним (місцевим) бюджетом понад 6 місяців, по-друге, застосування до нього судових процедур з банкрутства (неплатоспроможності), передбачені Кодексом України з процедур банкрутства або перебування суб'єкта господарювання на стадії ліквідації.

9) *Компенсація за облаштування робочих місць осіб з інвалідністю.*

Компенсуються фактичні витрати за облаштування робочого місця, зокрема за придбання спеціалізованих меблів (крісел з регульованими або фіксованими сидіннями, поручнів та брусів, розсувних дверей, засобів для їх відчинення/зачинення), транспортерів для піднімання сходами з електроприводом, допоміжних засобів для позиціонування курсора та тактильних комп'ютерних дисплеїв, брайлівських клавіатур та портативних пристроїв, підйомних платформ для робочих місць, допоміжних засобів для відтворення звуку та для забезпечення здатності чути і бачити тощо. Обсяг компенсації: до 106,5 тис. грн компенсації (15 мінімальних зарплат) – за облаштування робочих місць у разі працевлаштування особи з інвалідністю I групи; до 71 тис. грн компенсації (10 мінімальних зарплат) – за облаштування робочих місць у разі працевлаштування особи з інвалідністю II групи. Для отримання компенсації роботодавець подає до центру зайнятості розташованого за місцем провадження діяльності заяву протягом 90 календарних днів з дні працевлаштування особи з інвалідністю. Заяву та копії документів можна подати до регіонального центру зайнятості в паперовій або електронній формі. Виплата компенсації здійснюється протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення про надання компенсації на рахунок роботодавця.

Для громадян також надаються окремі програми, які націлені на надання їм нових знань та вмінь, можливості змінити професію та отримати вищу освіту за обраною освітньою програмою. Серед них відзначимо такі:

1) *Навчання за направленням Державної служби зайнятості.*

Визначено зведений перелік закладів освіти для організації професійного навчання зареєстрованих безробітних та (або) їх проживання у період навчання, відповідно до якого можна визначитись щодо регіону, закладу вищої освіти, професії або спеціальності, за якою здійснюється навчання, його строку, наявності матеріально-технічного забезпечення, навчально-методичного забезпечення, кадрового забезпечення, бази для проведення виробничої практики та ін.

2) *Енергоефективність та енергозбереження.* Основними завданнями проекту є:

– сприяння зайнятості населення шляхом забезпечення ринку праці висококваліфікованими робітничими кадрами, що володіють компетентностями у сфері енергоефективності та енергозбереження;

- стимулювання участі роботодавців у формуванні змісту професійно-практичної підготовки здобувачів професійних кваліфікацій з енергоефективності на базі закладів професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості;
- координація і підтримка регіональних центрів професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості та закладів професійно-технічної освіти у реалізації короткострокових освітніх програм у сфері енергоефективності;
- запровадження нових механізмів здобуття професійних компетентностей з енергоефективності.

3) **Ваучер на навчання.** Ваучер – це документ, що дає право безоплатно пройти навчання за затвердженим переліком професій та спеціальностей. Вартість ваучера встановлюється в межах вартості навчання і не може перевищувати десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Поточна максимальна вартість – це 30280 грн. Оплачує ваучер Фонд загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Отримати ваучер можуть громадяни, які мають професійно-технічну чи вищу освіту, не зареєстровані в службі зайнятості та:

- віком більше 45 років (до досягнення пенсійного віку), страховий стаж – не менше 15-ти років;
- які були звільнені з військової служби (крім строкової служби), служби в органах внутрішніх справ, Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України, підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки, або Державної кримінально-виконавчої служби, у зв’язку із скороченням чисельності штату, або за станом здоров’я до досягнення пенсійного віку, за наявності вислуги не менше 10 років, які не набули права на пенсію;
- звільнені з військової служби після участі у проведенні АТО/ООС, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії РФ, до досягнення ними пенсійного віку;
- внутрішньо переміщені особи за відсутності підходящої роботи;
- особи з інвалідністю за відсутності підходящої роботи;
- які у період дії воєнного стану в Україні отримали поранення внаслідок військової агресії;
- особи, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення.

Для отримання ваучера необхідно подати заявку онлайн або звернутися до найближчого центру зайнятості.

Міжнародна гуманітарна організація «*Людина в біді*» (People in Need, PIN) [29] заснована в 1992 році групою чеських журналістів, почала свою роботу в Україні у 2003 році через відділ з прав людини.

За фінансової підтримки американського народу організація оголосила конкурс з надання мікрогрантів для відновлення переміщеного та місцевого бізнесу, що постраждав від воєнних дій після 24 лютого 2022 року. Допомога надається в різних формах: від грантів до бізнес-тренінгів. Метою проєкту є

фінансування задля відновлення постраждалого бізнесу. Даний проєкт пропонується таким категоріям підприємців:

- мікро-, малі та середні підприємства, які після 24 лютого 2022 року перемістилися/перереєструвалися з територій, постраждалих від війни, до Івано-Франківської або Львівської областей (згідно з наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 р. №309, зі змінами);
- мікро-, малі та середні підприємства, які очолюються жінками;
- мікро-, малі та середні підприємства, фізичні особи-підприємці з числа місцевого населення та підприємці з числа ВПО, чий бізнес було витрачено або який постраждав внаслідок воєнних дій;
- мікро-, малі та середні підприємства, які очолюються особами/працевлаштовують осіб, які належать до вразливих груп і мають обмежений доступ до ринків праці.

Серед пріоритетів у відборі учасників є створення додаткових робочих місць; здатність і готовність зробити власний внесок у фінансування своєї грантової заявки; соціальна спрямованість бізнес-ідеї, надання товарів чи послуг найбільш уразливим категоріям населення або надання соціальних послуг, яких бракує в громаді тощо.

Умовами участі у проєкті є:

- державна реєстрація підприємницької діяльності;
- доведений попередній досвід ведення діяльності;
- здійснення поточної чи запланованої діяльності на території Львівської або Івано-Франківської областей;
- термін реалізації заходів у рамках заявки не повинен перевищувати шість місяців.

Важливим є те, що мікро-, малі та середні підприємства, які вже отримували аналогічні бізнес-гранти від держави чи інших організацій, можуть брати участь у конкурсі, але не матимуть пріоритету у процесі відбору.

Даний проєкт передбачає такі форми підтримки як надання грантів на конкурсній основі, бізнес-тренінги та тренінги із соціального компоненту бізнесу, менторська підтримка від досвідчених експертів, відшкодування вартості послуг по догляду за дітьми дошкільного віку, зустрічі в громадах задля підвищення соціальної інтеграції та згуртованості.

Щодо розміру фінансування, то він залежить від поданої пропозиції та бюджету, і передбачатиметься у таких форматах:

- до 1000 доларів США для фізичних осіб-підприємців, які не використовують працю найманих осіб або мають не більше одного найманого працівника;
- до 5000 доларів США для мікро-, малих та середніх підприємств, які мають двох та більше найманих працівників.

Бізнес

Портал *Дія.Бізнес* [30] був ініційований Міністерством цифрової трансформації України, що з травня 2021 року реалізується спільно з Офісом з розвитку підприємництва та експорту.

Він був створений з метою надання допомоги підприємцям у створенні, розвитку та масштабуванні бізнесу. Портал має всю необхідну інформацію для майбутніх підприємців, зокрема як знайти ідею, Національну онлайн-школу для підприємців, успішні кейси та необхідну інформацію щодо Центрів підтримки підприємців Дія.Бізнес, починаючих підприємців, зокрема безкоштовні онлайн та офлайн консультації, пропозиції від партнерів, каталог організацій підтримки бізнесу тощо, та для тих підприємців, які вже мають або керують власним бізнесом, що попри всього вище відзначеного також містить інформацію щодо актуальних виставок та подій для підприємців, ймовірні джерела фінансування бізнесу та акселераційні програми розвитку бізнесу, кейси та корисні поради тощо.

Окремо варто відзначити наявний маркетплейс фінансових можливостей для бізнесу, де підприємці можуть визначити для себе найбільш прийнятну фінансову програму, ознайомитись більш детально з умовами отримання фінансування та при необхідності безпосередньо звернутися до банківських та інших установ. Всі пропозиції розподілені на три основні розділи: фінансування, фінансові послуги та пропозиції в межах Державної програми 5-7-9%.

Щодо розділу Фінансування, він містить пропозиції за окремими категоріями: кредити, факторинг, державні програми, грантові програми, регіональні програми та міжнародні програми. Розділ Фінансові послуги пропонує варіанти щодо депозитів, еквайрингу, лізингу та документарних операцій. Щодо розділу Державних програм 5-7-9%, він містить інформацію відносно програм кредитування на різні підприємницькі цілі, зокрема інвестиційні, операційні та ін.

Грантові програми *Ukrainian Startup Fund* (USF, офіційна назва Фонд Розвитку Інновацій) [31] є державним інститутом, що має на меті підтримати різноманітні типи стартапів, особливо тих, які працюють в таких сферах, як технології, інновації та цифровізація. Обсяги допомоги можуть варіюватися в залежності від умов програми.

Сфери діяльності бізнесу, які можуть подаватися на отримання грантів є IT-стартапи, проекти в галузі штучного інтелекту, розробки мобільних додатків, кібербезпеки, блокчейн технологій, розвитку електронної комерції, здоров'я та біотехнологій, агротехнологій, енергетики та екологічних інновацій, освітніх технологій та ін. Фонд пропонує три варіанти співпраці:

- програма «Fast Track до перемоги» націлена на налагодження співпраці між Міністерством оборони України та кожним розробником, у якого є готовий продукт БПЛА. Веб-портал USF розробив відповідний функціонал для спрощення взаємодії між учасниками проекту – міністерства та розробника.

- програма інноваційних ваучерів надає можливість українським стартапам представити свої інновації на світових технологічних виставках, пітчінгу власних проектів впливовим інвесторам, встановити співпрацю з міжнародними стейкхолдерами. Представити українські стартапи на міжнародних заходах можливо за підтримки Міністерства цифрової трансформації та таких організацій як USAID, Competitive Economy Program in

Ukraine (USAID CEP), Western NIS Enterprise Fund (WNISEF), Global Innovation through Science and Technology (GIST) та ін.

– програма Корпоративних інновацій дає змогу розробникам та власникам стартапів співпрацювати з провідними корпораціями, що дозволяє їм здійснити інтеграцію власних інноваційних рішень у великі бізнес-структури, отримувати фінансову підтримку та сприяти подальшому розвитку технологічного ландшафту в Україні. Це забезпечує не лише започаткування партнерства з великими корпораціями на ринку, а й отримання доступу до нових ринків та розширення бази потенційних клієнтів.

EU4Business

EU4Business [32] створена за ініціативою Європейського Союзу на підтримку малих та середніх підприємств в країнах Східного партнерства. Обсяг фінансування – 100 грантів до 10000

євро кожен.

Метою організації є сприяння сталому економічному розвитку в Україні за рахунок росту компаній, збільшенню можливостей для працевлаштування та регіональному процвітання.

Варто відзначити, що з початку повномасштабної російської агресії ЄС та Німеччина спільно через дану програму здійснили п'ять грантових конкурсів, в межах яких надали понад 5,5 млн. євро для більш ніж 1100 українських мікро-, малих та середніх підприємств ММСП.

Вже на початку 2024 року у межах ініціативи EU4Business за фінансування Європейського Союзу та уряду Німеччини ММСП України з експортною спроможністю та інноваційним потенціалом можуть отримати 100 грантів до 10000 євро кожен для відновлення, розвитку та стійкості у часи війни.

До участі у конкурсі допускаються ММСП, які працюють в таких сферах:

- переробка (машинобудівна, меблева, харчова та легка промисловість);
- креативних індустрій;
- логістики та транспорту;
- інші сектори з потенціалом експорту або створення інновацій (наприклад, освітні та медичні послуги).

Грантовий конкурс проводиться у межах програми міжнародної співпраці «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП» за фінансування Європейського Союзу та уряду Німеччини. Програма спрямована на підтримку економічної стійкості, відновлення та зростання України, створення кращих умов для розвитку українських ММСП та підтримку інновацій та експорту.

**КАРИТАС
УКРАЇНИ
CARITAS
UKRAINE**

Благодійна організація Української греко-католицької церкви Міжнародний Благодійний Фонд «Карітас України» надає допомогу потребуючим, незалежно від їх віровизнання, національності або соціального статусу.

Благодійний фонд «Карітас Одеса УГКЦ» [33] є його локальним осередком, був заснований у 2005 році та входить в структуру однієї з найбільших міжнародних мереж благодійних організацій у світі та Європі – Caritas Internationalis.

Благодійний фонд надає допомогу всім потребуючим незалежно від їх віросповідання, соціального становища, етнічного походження, статі чи віку.

Нараз його діяльність серед пріоритетних напрямів виділяє такі: допомога постраждалим від війни та евакуйованим людям; охорона здоров'я; допомога кризовим дітям, молоді та сім'ям; соціальні проблеми міграції; робота із наслідками гуманітарної кризи.

Проект «Невідкладна допомога засобами до існування громадам, що постраждали від війни в Україні. Одеса» передбачає допомогу за двома напрямами: гроші за роботу та підтримку мікро- та малого бізнесу. Він має на меті допомогти внутрішньо переміщеним особам (ВПО) та місцевим мешканцям, що постраждали від війни, які проживають в місті Одеса та громадах Одеського району Одеської області.

Щодо першого напрямку – гроші за роботу – він націлений на сприяння зайнятості та отримання доходу від виконання соціально значущих робіт вразливих, але працездатних осіб, які постраждали від війни. Тривалість даної програми займає від 1 до 3 місяців. Розмір оплати становить від 8540 до 12200 грн за один місяць (важливо: дана сума не враховує податки).

Щодо другого напрямку – підтримка малого та мікробізнесу (інкубація та акселерація) – він спрямований на підтримку мікро- та малого бізнесу та сприяти створенню нових підприємств і розвиток вже існуючих. В межах даної програми передбачається навчання, менторський супровід та гранти на започаткування або розвиток бізнесу. Її тривалість становить 6 тижнів. Найкращі проекти учасників отримують фінансові гранти у розмірі до 187200 грн (важливо: дана сума підлягає оподаткуванню).

Отримати допомогу за двома напрямами можуть такі категорії громадян: ВПО та сім'ї, які приймають ВПО, місцеві мешканці, які прямо чи опосередковано постраждали від війни та втратили джерело доходу, особи, які виїхали з України (після 24.02.2022 року) та повернулись (репатріанти).

Релігійна місія «Карітас-Спес» [34] Римсько-Католицької Церкви в Україні є однією із 48 учасників Федерації «Карітас Європа» та членом Caritas Internationalis, глобальної конфедерації, яка об'єднує 162 католицькі організації.

В Україні Місія працює в усіх регіонах, маючи Національний офіс і сім регіональних осередків, які діють у кожній дієцезії Римсько-Католицької Церкви (РКЦ). «Карітас-Спес Україна» сприяє встановленню соціальної справедливості, пропагуючи християнське милосердя. Діяльність Місії направлена на подолання бідності, встановлення справедливості та відновлення гідності людини, незалежно від її віросповідання, кольору шкіри, національності, політичних чи світоглядних переконань.

У 2023 році отримали допомогу Місії 280046 осіб, 1048546 осіб отримали допомогу з початку повномасштабної війни. Основними напрямами діяльності «Карітас-Спес» є такі: надання тимчасового притулку (шелтер), надання продуктів харчування та першої необхідності, психосоціальної підтримки, продуктів гігієни, ліків та медикаментів, грошової допомоги та ін.

Громадська організація «Координаційний гуманітарний штаб» була створена рішенням Оперативного штабу Одеської обласної військової адміністрації у відповідь на повномасштабне вторгнення російських військ на територію України.

Координаційний гуманітарний штаб при Одеській обласній військовій адміністрації створено з метою:

- збору та опрацювання інформації щодо потреб населення (у тому числі тимчасово переміщених осіб);
- пошуку донорів (вітчизняних та іноземних) для надання гуманітарної допомоги;
- організації логістики, складування, контролю і розподілу гуманітарної допомоги між районами та громадами;
- забезпечення координації між гуманітарними штабами районів та громад, органами влади та місцевого самоврядування, військовим командуванням, волонтерами.

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Міжнародний фонд «Відродження» [35] є однією з найбільших українських благодійних організацій, що заснована відомим філантропом Джоржем Соросом, та є частиною міжнародної мережі Фундацій Відкритого Суспільства (Open Society Foundations).

Фонд надає гранти для українських громадських організацій, благодійних фондів та громадських ініціатив. Всі програми та проекти, що ініціюються фондом, визначено за такими напрямками:

- права людини та правосуддя, що має на меті сприяти притягненню росії до відповідальності за злочини війни, продовженню реформ правосуддя в Україні та захисту фундаментальних свобод українців;
- демократія і належне врядування, мета якої – допомогти зберігати в Україні стійку демократію та робити українське врядування прозорим та підзвітним;
- Європа і світ, що має на меті підтримувати європейську інтеграцію України як засіб для запровадження дієвих проєвропейських реформ у сферах демократизації, прав людини, належного врядування та верховенства права на основі кращих світових практик;
- соціальний капітал, мета якої – розбудова та посилення спільноти, які є опорою відкритого суспільства, створення передумов для громадського діалогу та згуртованості на засадах демократичних цінностей;
- громадянська стійкість, що має на меті усунення прогалін в захисті ВПО, ветеранів війни та сім'ї загиблих.

Щороку Міжнародний фонд «Відродження» оголошує конкурси згідно з пріоритетами фонду. В той же час інноваційні, суспільно значущі проекти можуть претендувати на підтримку поза оголошеними конкурсами.

Громадська організація «10 квітня» [36] офіційно зареєстрована у 2012 році з метою захисту прав уразливих верств населення, а саме біженців, внутрішньо переміщених осіб, осіб, що не мають громадянство або мають ризик його втрати.

Всю діяльність громадської організації можна розділити на 4 найбільш пріоритетні напрямки:

- правова допомога: надання безкоштовної юридичної допомоги біженцям та шукачам притулку у формі консультування щодо процедур визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, надання

первинних та вторинних консультацій ВПО в усіх сферах права, надання інших видів правової допомоги щодо захисту порушених прав та інтересів ВПО, безпосередньо пов'язаних з їх статусом, надання допомоги щодо зібрання та поновлення необхідних документів для встановлення належності до громадянства України чи для визначення статусу особи без громадянства та отримання посвідки на проживання тощо;

– соціальна допомога: вся допомога надається на безоплатній основі у формі інформування, консультування та соціального супроводу бенефіціарів. Соціальний відділ організації здійснює соціально-фізичний супровід людей, зокрема зустріч на пунктах допомоги людей, які були змушені евакуюватися, надання їм продуктових та гігієнічних наборів тощо;

– дослідження та адвокація: організація на регулярній основі займається спостереженням і фіксуванням тих процесів у суспільстві, які знаходяться в полі професійних інтересів, дослідницькою діяльністю в правовій сфері, а також її правові аналітики вивчають нові законодавчі та політичні ініціативи;

– розвиток спільнот: підвищення спроможності та нарощування потенціалу державних органів та громадянського суспільства, зокрема проведення тренінгів для суддів, працівників Державної міграційної служби України, адвокатів безоплатної правової допомоги, співробітників Національної поліції України та інших державних стейкхолдерів.

Благодійний фонд «Корпорація монстрів» [37] був офіційно зареєстрований у 2017 році, проте початок їх діяльності припадає на 2014 рік після початку війни на сході України. Фонд активно надавав допомогу переселенцям з Донбасу.

Основними напрямками роботи фонду є такі:

- надання медичної допомоги людям;
- допомога лікарям (закупівля нового обладнання та ремонт відділень);
- добрий обід для одиноких одеситів;
- допомога випускникам дитячих будинків;
- гуманітарна допомога людям, які опинилися у складній життєвій ситуації.

Вище вказані напрямки були розширені відповідно до нагальних викликів суспільства, зокрема проект пов'язаний з допомогою у боротьбі з COVID-19. Через велику кількість хворих COVID-19 та неспроможність місцевих лікарень в наданні медичної допомоги, зокрема кисневої терапії усім, хто її потребував, фонд прийняв рішення щодо закупівлі концентраторів. Даний проект діє і досі. За весь час надано допомогу більше ніж 5000 киснево залежним людям, переважно це жителі міста Одеси та Одеської області, проте також надавалась допомога громадянам з інших регіонів країни. Після повномасштабного вторгнення російських військ на територію України пріоритетним завданням фонду стала саме допомога Збройним Силам України, зокрема передача тактичних аптечок, квадрокоптерів, автомобілів тощо.

Товариство Червоного Хреста України [38] є найбільшою гуманітарною організацією в Україні, яка вже понад сто років направляє свої зусилля на захист життя, здоров'я та гідності людей. Товариство налічує 24 обласних, майже 200 районних організацій,

в яких понад 8000 волонтерів. Серед ключових напрямів діяльності варто виділити такі:

- допомога державі у реагуванні на всі надзвичайні ситуації;
- надання психосоціальної та гуманітарної допомоги незахищеним верствам населення;
- навчання першій допомозі;
- надання комплексної гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам;
- відновлення пошкодженої внаслідок війни інфраструктури;
- побудова модульних містечок для тих, хто втратив житло;
- передача громадам автономних засобів електроенергії, котельні тощо для підтримки критичної інфраструктури, медичних закладів та місць розміщення ВПО у час ймовірного пошкодження під час війни енергетичних об'єктів;
- інформують про мінну небезпеку, найрозповсюдженіші захворювання та здоровий спосіб життя;
- здійснюють догляд вдома за самотніми людьми;
- поширюють знання з міжнародного гуманітарного права;
- надають первинну медичну допомогу у відділених населених пунктах;
- допомагають тим, хто найбільше потребує підтримки.

Раз на два тижні Товариство Червоного Хреста України проводить Всеукраїнський ввідний курс волонтера та співробітника для всіх, хто бажає стати частиною команди волонтерів Товариства, що проходить у форматі ознайомчої зустрічі.

Благодійний фонд «Людська довіра платинум добро Україна» [39] є одним із найбільших благодійних фондів півдня країни, що зареєстровано у 2022 році, робота фонду ведеться з перших днів війни.

Основними напрямками діяльності фонду є такі:

- надання матеріальної допомоги постраждалим від бойових дій та їх родинам;
- підтримка внутрішньо переміщених осіб, зокрема надання проживання, харчування та медичної допомоги;
- допомога Збройним Силам України: надання першій лінії оборони автомобілів для перевезення військових та матеріально-технічного забезпечення, карет швидкої допомоги для евакуації поранених, медикаментів для надання першої допомоги та лікування поранених військовослужбовців, генераторів для забезпечення електроенергією військових частин на передовій, організація збору пожертв для закупівлі необхідного обладнання та засобів захисту для військових;
- організація психологічної допомоги постраждалим від бойових дій, внутрішньо переміщеним особам та дітям героям;
- розвиток освіти та культури на територіях, що постраждали від війни, зокрема надання допомоги школам та культурним закладам.

Місією фонду є допомога людям, які постраждали від війни, забезпечення їм необхідної допомоги та підтримки, а також сприяння відновленню соціально-економічного розвитку на територіях, які постраждали від конфлікту.

Зазначені організації мають спільну мету надання допомоги підприємцям та особам, які потребують працевлаштування, особливо у складних умовах, наприклад, під час дії воєнного стану в Одеській області. Їхня діяльність включає розподіл ресурсів, послуг та підтримки, які надаються як урядом, так і неприбутковими організаціями. Це може включати фінансову підтримку, консультаційні послуги, тренінги та навчальні програми з підтримки бізнесу та збільшення шансів на працевлаштування. Враховуючи важливість такої допомоги під час кризових ситуацій, спільна робота цих організацій може сприяти покращенню економічної стабільності та соціального благополуччя в області, а також допомогти підтримати місцеве підприємництво та забезпечити робочі місця для мешканців.

Деякі із них спрямовані на підтримку підприємництва та розвиток бізнесу, що вказує на різноманітність їхніх діяльностей та спрямувань.

У контексті зростаючої потреби в допомозі для забезпечення основних потреб, таких як харчування, проживання та медична допомога, ці організації можуть також розширювати свою діяльність на надання таких послуг. Наприклад, вони можуть організовувати роздачу продуктів харчування, забезпечувати тимчасове проживання для безпритульних або переселених осіб, а також надавати медичну допомогу чи сприяти доступу до неї. Це може включати також психологічну підтримку для тих, хто переживає стрес чи травму внаслідок конфлікту або економічних труднощів. Розширення спектру послуг до існування може допомогти забезпечити більш повне задоволення потреб населення в умовах кризової ситуації.

Проведено огляд і оцінку соціо-економічної ситуації в Україні та Одеському регіоні. За оцінками Міжнародного валютного фонду очікується ріст ВВП до 3,2% за рахунок підвищення внутрішнього попиту, адаптації суб'єктів підприємництва та домогосподарств до війни в країні, помірною зниженням інфляції та відносної стабільності валютних ринків. Відповідно до ухваленого Верховною радою України Державного бюджету, дохідна частина формуватиметься за рахунок таких джерел: ПДФО складатиме близько 300,3 млрд. грн, податок на прибуток підприємств – 183,7 млрд. грн, акцизний податок – більше 98 млрд. грн., ПДВ – більше 700 млрд. грн, зовнішні запозичення – близько 1 трлн. грн. Найбільш пріоритетними статтями видатків є такі: Збройні сили України, правоохоронні органи, освіта, медицина та соціальне забезпечення. Позитивний ефект матимуть такі вже реалізовані рішення економічної політики держави: відбудова зруйнованої енергетичної та соціальної інфраструктури від російської агресії, заходи щодо розмінування територій та повернення частини земельних угідь до сільськогосподарського обігу, розширення логістичних можливостей як наземним транспортом, так і морським за рахунок функціонування морського коридору, збільшення підтримки бізнесу та населення зі сторони держави, впровадження програм «Доступні кредити 5-7-9», Армія відновлення, «єРобота», «єОселя».

Одеський регіон є одним із найбільш стратегічно важливих в багатьох напрямках: безпека, промисловість, соціальне забезпечення та ін. Відповідно до «Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2023 рік та основні напрями розвитку на 2024-2025 роки», пріоритетними галузями для розвитку регіону є такі: транспортна, енергетична, промисловість, сільське господарство та екологія.

Визначено поточний стан та галузеві тренди малого та мікропідприємництва міста Одеси та Одеської області. Станом на 01.01.2023 року в Одеській області здійснювали діяльність 136,1 тис. суб'єктів малого та середнього підприємництва, з них 105,5 тис. (77,5%) – фізичні особи-підприємці, 29,8 тис. (21,9%) – малі підприємства, 843 (0,6%) – середні підприємства. Розглянемо розподіл підприємства за сферою діяльності. Одеська область є одним із регіонів, що відзначився позитивною динамікою кількості фізичних осіб-підприємців у 2023 році. При цьому кризовими чинниками, що вплинули на розвиток або початок власної справи з початку війни в Україні є такі: недоступність даних знань щодо найбільш сприятливого бізнес-клімату та можливостей, відсутність замовлень на зовнішніх ринках або експертизи в експорті, відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів та споживачів, відсутність налагоджених зв'язків на рівні громад, відсутність доступу до кваліфікованих працівників тощо.

Задля більш детального аналізу ринку підприємцям варто використовувати вже розроблені стандарти та рекомендації щодо діяльності, зокрема Мінімальний стандарт для аналізу ринку (MISMA), який регламентує такі

ключові дії: визначення аналітичного та географічного обсягу оцінки, створення компетентної та обізнаної команди для збору та аналізу даних, збір даних та використання методів збору даних та джерел інформації достатньої якості, використання аналізу ринку задля інформування про програму розробки та досягнення цілей, проведення моніторингу ринку для перегляду результатів оцінки та адаптації програми за потреби.

Проаналізовано стан зайнятості населення в Одеському регіоні. За даними Одеського обласного центру зайнятості, станом на 01.12.2023 року кількість безробітних в Одеській області складала 4,1 тис. осіб, що на 52% менше ніж у 2022 році. Станом на 01.01.2023 у міській службі зайнятості перебували на обліку 1879 безробітних, з яких 1342 – жінки, (для порівняння у 2022 році цей показник становив 2319 особи, тобто менше на 19%), на одне вільне робоче місце претендувало 3 безробітних, що є середнім значенням по Одеській області. На функціонування ринку праці Одеського регіону впливають такі фактори: зовнішня та внутрішня міграція, зростання рівня конкуренції.

Визначено стан та регіональний розподіл трендів у сфері зайнятості населення. Найбільша невідповідність попиту на робочу силу та її пропозиції у професійно-кваліфікаційному розрізі спостерігалася у сфері фінансової та страхової діяльності, інформації та телекомунікації, сільського, лісового та рибного господарств, торгівлі та ремонту, професійної, наукової діяльності. Відзначається нестача кадрів серед представників таких професій як вчитель, асистент вчителя, машиніст (кочегар) котельної, сторож, водій автотранспорту, озеленювач, тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва. Найбільша кількість вакансій, відповідно до даних Одеського обласного центру зайнятості, відзначається за такими професійними групами: керівники, менеджери; професіонали, фахівці, технічні службовці; працівники сфери торгівлі та послуг; кваліфіковані робітники сільського господарства; кваліфіковані робітники з інструментом; робітники з обслуговування устаткування; найпростіші професії. Серед професій, по яким чисельність безробітних є найбільшою такі: бухгалтер, кухар, сторож, сестра медична (брат медичний) та ін.

Виявлено соціо-економічне становище громад Одеського регіону в контексті дослідження потреб громад Одеського району Одеської області. Одеський район налічує 22 територіальні громади, зокрема 5 міських, 6 селищних та 11 сільських. Розглянуто детально ключові аспекти соціально-економічного розвитку окремих регіонів Одеського району: Одеської міської територіальної громади, як обласного центру; Юженської та Чорноморської територіальної громади, як одних із найбільших міст Одеського району; Авангардівської, Доброславської, Таїровської та Маяківської, як територіальних громад різного географічного положення Одеського району. Визначено, що потреби територіальних громад Одеського району є типовими та стосуються таких ключових напрямів розвитку: підвищення соціальної та громадянської активності населення; активізація ринку праці; розвиток об'єктів критичної інфраструктури; відсутність досвіду роботи з міжнародними партнерами; відсутність організації роздільного збору ТПВ тощо.

Визначено розподіл послуг з підтримки малого підприємництва та послуг з працевлаштування, що надаються урядом та НДО в області. Державна служба зайнятості надає такі пропозиції: грантові програми, зокрема грант для ветеранів, для переробних підприємств; компенсації підприємцям на оплату праці за працевлаштування ВПО, за працевлаштованих зареєстрованих безробітних, за облаштування робочих місць осіб з інвалідністю тощо; навчання та перенавчання населенню. Портал Дія.Бізнес надає допомогу підприємцям у створенні, розвитку та масштабуванні бізнесу. Фонд Розвитку Інновацій надає грантові програми задля підтримки стартапів особливо тих, які працюють в таких сферах, як технології, інновації та цифровізація. Міжнародні гуманітарні організації, зокрема «Людина в біді», Товариство Червоного Хреста України, надають грантові програми та допомогу незахищеним верствам населення відповідно.

Міжнародний Благодійний Фонд «Карітас України» та Благодійний фонд «Карітас Одеса УГКЦ» надає допомогу всім потребуючим незалежно від їх віросповідання, соціального становища, етнічного походження, статі чи віку, а також пропозиції задля сприяння зайнятості та отримання доходу від виконання соціально значущих робіт вразливих, але працездатних осіб, які постраждали від війни та програми, та щодо підтримки малого та мікробізнесу (інкубація та акселерація). Міжнародний фонд «Відродження» надає гранти для українських громадських організацій, благодійних фондів та громадських ініціатив. Щодо громадських організацій, зокрема «Координаційний гуманітарний штаб» та «10 квітня», координують діяльність щодо допомоги вразливим верствам населення та надання правової, соціальної та інших видів допомоги. Серед напрямків діяльності благодійних фондів «Корпорація монстрів» та «Людська довіра платинум добро Україна» є допомога Збройним Силам України та постраждалим від бойових дій та їх родинам.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

- 1) Військовий потенціал України та росії: порівняння станом на 2023 рік. Інтернет-портал Visit Ukraine Today : веб-сайт. 12.10.2023. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/2731/military-potential-of-ukraine-and-russia-comparison-as-of-2023>.
- 2) World Economic Outlook. Navigating Global Divergences 2023. International monetary fund : веб-сайт. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023>.
- 3) Бюджет України по роках. Портал «Ціна держави» : веб-сайт. URL: <http://old.cost.ua/budget/expenditure>.
- 4) Бюджет України 2024. Міністерство фінансів України : веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698.
- 5) Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки : Постанова від 15.12.2023 № 1315. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-2023-п>.
- 6) Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2023 рік та основні напрями розвитку на 2024-2025 роки. Одеська обласна державна адміністрація : веб-сайт. URL: <https://oda.od.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/rishennyavid-04.08.2023-%E2%84%96575-viii.pdf>
- 7) Динаміка експорту та імпорту Одеської області. Головне управління статистики в Одеській області : веб-сайт. URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.
- 8) Показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва. Головне управління статистики в Одеській області : веб-сайт. URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.
- 9) Бізнес погіршив оцінки результатів своєї діяльності – підсумки опитування підприємств у грудні. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/biznes-pogirshiv-otsinki-rezultativ-svoeyei-diyalnosti--pidsumki-opituvannya-pidpriyemstv-u-grudni>.
- 10) Дослідження стану бізнесу в Україні. Advanter Group : веб-сайт. Червень 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1X4e53R9UZs7IuXwAyPyOxrrAhhNy5rkL/view>.
- 11) Одеська область – у лідерах за кількістю компаній, що закрилися з початку повномасштабного вторгнення. Портал новин «Одеса online» : веб-сайт. 10.12.2023. URL: <https://odessa.online/odeska-oblast-u-liderah-za-kilkistyukompanij-shho-zakrilisya-z-pochatku-povnomasshtabnogo-vtorgnennya>.
- 12) Minimum Standard for Market Analysis (MISMA). Humanitarian Standards Partnership. The Cash Learning Partnership. 2018. URL: <https://spherestandards.org/wp-content/uploads/MISMA-EN.pdf>.
- 13) Посібник з належних практик для підтримки бізнесів в Україні у надзвичайних ситуаціях. Ukraine Food Security and Livelihoods cluster. Україна, жовтень 2023. URL: <https://fscluster.org/ukraine>.
- 14) Рік війни: роботодавці успішно «відвоювали» 60% ринку праці та просуваються на схід. Рекрутінгова агенція «Work.ua» : веб-сайт. 22.02.2023. URL: <https://www.work.ua/news/ukraine/2337>.
- 15) Ситуація на ринку праці та діяльність Одеської обласної служби зайнятості у січні-листопаді 2023 року. Одеська обласна служба зайнятості : веб-сайт. URL: <https://ode.dcz.gov.ua/analytics/65>.
- 16) Ринок праці Одеси воєнного часу: цифри і факти. Офіційний сайт міста Одеса : веб-сайт. URL: <https://omr.gov.ua/ua/news/231484>.

17) Праця дорожчає: дефіцит кадрів спонукає інвестувати в зарплати та залучення кандидатів. Рекрутінова агенція «Work.ua» : веб-сайт. URL: <https://www.work.ua/articles/analytics/3195>.

18) Попит та пропозиція на зареєстрованому ринку праці Одеської області у січні-листопаді 2023 року. Одеська обласна служба зайнятості : веб-сайт. URL: <https://ode.dcz.gov.ua/analytics/69>.

19) Ринок праці в умовах війни: тенденції та перспективи. Національний інститут стратегічних досліджень. Національний інститут стратегічних досліджень : веб-сайт. Жовтень 2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/rynok-pratsi-v-umovakh-viynu-tendentsiyi-ta-perspektyvu>.

20) В Одеській територіальній громаді визначено потреби в соцпослугах. Офіційний сайт міста Одеса : веб-сайт. 07.03.2023. URL: <https://omr.gov.ua/ua/news/231946>.

21) Інвестиційний паспорт. Чорноморська міська територіальна громада : веб-сайт. 2021. URL: <https://od.cmr.gov.ua/investition-passport>.

22) Стратегії економічного та соціального розвитку міста Чорноморська Одеської області до 2025 року. Чорноморська міська територіальна громада : веб-сайт. URL: <https://od.cmr.gov.ua/investition-passport/124225-strategiia-ekonomichnogo-ta-socialnogo-rozvitku-mista-cornomorska>.

23) Гринишина Ю. Якою буде Южненська ОТГ до 2030 року: розроблено три сценарії розвитку. Южненська територіальна громада : веб-сайт. URL: <https://www.yuzhny.info/yuzhniy-vestnik/chronika/iakoiu-bude-iuzhnenska-oth-do-2030-roku-rozrobleno-try-stsenarii-rozvytku>.

24) Інвестиційний паспорт. Авангардівська територіальна громада : веб-сайт. URL: <https://avangard.od.gov.ua/investytsiynyy-pasport-terytorialnoi-hromady/rozdil-ii-sotsialno-ekonomichnyy-profil>.

25) Стратегія розвитку Доброславської територіальної громади на період до 2030 року. Доброславська територіальна громада : веб-сайт. URL: <https://dobroslavsrf-gromada.gov.ua/news/1692016309>.

26) Стратегія сталого розвитку Таїровської громади на 2021-2030 роки. Таїровська територіальна громада : веб-сайт. URL: <https://tairovska-gromada.gov.ua/strategiya-rozvitku-tairovskoi-selischnoi-radi-14-34-07-14-11-2019>.

27) Стратегія соціально-економічного розвитку Маяківської територіальної громади на період до 2025 року. Портал місцевого самоврядування : веб-сайт. URL: https://rada.info/upload/users_files/04377747/2017332559bc2983b80eb8e19bbd2666.pdf.

28) Державна служба зайнятості : веб-сайт. URL: <https://www.dcz.gov.ua>.

29) Міжнародна гуманітарна організація «Людина в біді» : веб-сайт. URL: <https://ukraine.peopleinneed.net>.

30) Дія.Бізнес : веб-сайт. URL: <https://business.diia.gov.ua>.

31) Ukrainian Startup Fund : веб-сайт. URL: <https://usf.com.ua>.

32) EU4Business : веб-сайт. URL: <https://eu4business.org.ua>.

33) Благодійний фонд «Карітас Одеса УГКЦ» : веб-сайт. URL: <https://www.caritas.od.ua>.

34) Релігійна місія «Карітас-Спес» : веб-сайт. URL: <https://caritas-spes.org>.

35) Міжнародний фонд «Відродження» : веб-сайт. URL: <https://www.irf.ua>.

36) Громадська організація «10 квітня» : веб-сайт. URL: <https://dk.od.ua>.

37) Благодійний фонд «Корпорація монстрів» : веб-сайт. URL: <https://monstrov.org>.

38) Товариство Червоного Хреста України : веб-сайт. URL: <https://redcross.org.ua>.

39) Благодійний фонд «Людська довіра платинум добро Україна» : веб-сайт. URL: <https://platinumbdro.com.ua>.

Кількість вакансій та кількість зареєстрованих безробітних в Одеській обласній службі зайнятості у професійному розрізі за січень-листопад 2023 р.

№	Назва професії (посада)	Кількість вакансій	Кількість осіб, які мали статус безробітного, осіб	з них жінки
1	Усього	14410	20883	15978
2	Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі)	796	2078	1561
3	Професіонали	1996	1978	1696
4	Фахівці	1726	2371	2072
5	Технічні службовці	802	2025	1891
6	Працівники сфери торгівлі та послуг	1852	4462	3700
7	Кваліфіковані робітники сільського та лісового господарства, риборозведення та рибальства	872	1578	1287
8	Кваліфіковані робітники з інструментом	1304	1208	611
9	Робітники з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин	2753	1813	582
10	Найпростіші професії	2309	2923	2188
11	Особи без професії	0	447	390

Додаток Б

Професії, по яких чисельність безробітних є найбільшою, станом на 01.12.2023
ТОП-20

Продавець продовольчих товарів	Робітник з комплексного обслуговування сільськогосподарського виробництва
Виноградар	Молодша медична сестра (молодший медичний брат)
Підсобний робітник	Охоронник
Прибиральник службових приміщень	Касир торговельного залу
Продавець-консультант	Фахівець
Бухгалтер	Спеціаліст державної служби
Кухар	Сторож
Листоноша (поштар)	Стрілець
Продавець непродовольчих товарів	Адміністратор
Водій автотранспортних засобів	Сестра медична (брат медичний)

Професії, за якими кількість вакансій є найбільшою, станом на 01.12.2023 за професійними групами ТОП-10

Керівники, менеджери	Професіонали, фахівці
Головний бухгалтер	Спеціаліст державної служби
Завідувач господарства	Вчитель закладу загальної середньої освіти (ЗСО)
Начальник відділення	Економіст
Завідувач складу	Інженер
Керівник гуртка	Вчитель початкових класів закладу ЗСО
Заступник директора	Бухгалтер
Начальник відділу	Сестра медична (брат медичний)
Менеджер (управитель) із збуту	Асистент вчителя
Менеджер (управитель)	Вихователь
Майстер	фахівець
Технічні службовці	Працівники сфери торгівлі та послуг
Касир торговельного залу	Продавець продовольчих товарів
Службовець на складі (комірник)	Кухар
Тальман	Продавець-консультант
Листоноша (поштар)	Охоронник
Діловод	Молодша медична сестра (молодший медичний брат)
Адміністратор	Помічник вихователя
Секретар	Продавець непродовольчих товарів
Оператор поштового зв'язку	Соціальний робітник
Обліковець	Контролер на контрольно-пропускному пункті
Реєстратор медичний	Молодша медична сестра (молодший медичний брат)

Кваліфіковані робітники сільського господарства	Кваліфіковані робітники з інструментом
Виноградар	Швачка
Робітник з комплексного обслуговування сільськогосподарського виробництва	Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків
Рибалка прибережного лову	Електромонтер з ремонту та обслуговування
Озеленювач	Слюсар-ремонтник
Робітник фермерського господарства	Електрогазоварник
Овочівник	Пекар
Плодоовочівник	Слюсар-сантехнік
Дояр	Контролер водопровідного господарства
Садівник	Маляр
Оператор механізованих ферм і комплексів	Формувальник тіста
Робітники з обслуговування устаткування	Найпростіші професії
Оператор котельні	Підсобний робітник
Машиніст (кочегар) котельної	Прибиральник службових приміщень
Водій автотранспортних засобів	Сторож
Тракторист-машиніст	Двірник
Кочегар-випалювач	Вантажник
Тракторист	Робітник з благоустрою
Апаратник оброблення зерна	Прибиральник територій
Машиніст насосних установок	Опалювач
Механізатор (докер-механізатор)	Кухонний робітник
Токар	Укладальник-пакувальник

Додаток Г

Професії, по яких чисельність безробітних за статтю є найбільшою, станом на 01.12.2023

ТОП-10

Чоловіки	Жінки
Водій автотранспортних засобів	Продавець продовольчих товарів
Підсобний робітник	Виноградар
Охоронник	Прибиральник службових приміщень
Стрілець	Продавець-консультант
Виноградар	Підсобний робітник
Сторож	Бухгалтер
Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва	Кухар
Вантажник	Листоноша (поштар)
Тракторист	Продавець непродовольчих товарів
Оператор котельні	Молодша медична сестра (молодший медичний брат)

Додаток Д

Професії, за якими спостерігався найбільший дефіцит вакансій серед усіх професій (за Класифікатором професій)

Некваліфіковані	Кваліфіковані
Виноградар	Адміністратор
Озеленювач	Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування
Двірник	Фахівець
Сторож	Кухар
Прибиральник службових приміщень	Оператор котельні
Підсобний робітник	Машиніст (кочегар) котельної
Листоноша (поштар)	Вчитель закладу середньої освіти
Продавець-консультант	Асистент вчителя
Рибалка прибережного лову	Робітник з комплексного обслуговування сільськогосподарського виробництва
Кочегар-випалювач	Молодша медична сестра (молодший медичний брат)
Продавець непродовольчих товарів	Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва
Продавець продовольчих товарів	Касир торговельного залу
Тальман	Водій автотранспортних засобів

Проблеми бізнесу.

Результати опитування підприємців, що заважає їм зараз відновлювати і розвивати бізнес? (до 7 ключових перепон)

Проблеми у взаємодії з органами влади.

Результати опитування підприємців, з якими проблемами у взаємовідносинах з органами влади ваш бізнес стикався за останні 2 місяці?

Форма Паспорту населеного пункту (громади)

Дата заповнення:	Назва населеного пункту:
Інтерв'юер (ПІБ, посада, організація)	Район, область:
Надавачі даних: (ПІБ, посада, організація)	

Населення (всього:)

В розрізі соціально-економічного стану

	Ж	Ч	Разом
Пенсіонерів			
Працюючих			
Безробітних			
ВПО			
Отримувачів субсидій			
Всього			

В розрізі вікових груп:

	Ж	Ч	Разом
Вік 0-18			
Вік 18-35			
Вік 36-60			
Вік 60+			
Всього			

В розрізі груп вразливості:

	Ж	Ч	Разом
Всього по всіх групах			
Одинокі люди 60+			
Лежачі люди			
Люди з інвалідністю			
Люди з хронічними хворобами			
Осіб в багатодітних сім'ях			
Осіб в сім'ях одиноких батьків з дітьми			
Особи з доходом нижче 2200 грн на члена сім'ї на місяць			

Комунальна інфраструктура

1 Кількість () та відсоток () домогосподарств, що підключені до центральної системи водозабезпечення
2 Регулярність центрального водопостачання (постійне/ щоденне по годинах/ по певних днях/ не працює) -
3 Наявність працюючої водоочисної системи (так/ні)
4 Кількість () та відсоток () домогосподарств, що користуються колодязями
5 Кількість існуючих колодязів (), з них у використанні ()
6 Наявність привізної води (так/ні) або пунктів де можна купити воду (так/ні). Ціна за 1 літр (грн.)
7 Кількість () та відсоток () домогосподарств охоплених комунальною службою з вивозу побутового сміття. Вартість з домогосподарства (грн.)
8 Кількість () та відсоток () домогосподарств підключено до системи центрального водовідведення і каналізації
9 Кількість () та відсоток () домогосподарств підключено до системи центрального опалення або до центрального газопостачання.
10 Кількість () та відсоток () домогосподарств з пічним опаленням.

Медична інфраструктура

11 Наявність ФАП (так/ні). Кількість () та відсоток осіб на обліку в ФАП
12 Чисельність медичного персоналу в ФАП: лікарів (), медсестер (), акушерів ()
13 Кількість працюючих сімейних лікарів ()
14 Наявність аптеки (так/ні). Середня відстань до аптеки (км)
15 Відсоток запитів на ліки котрих немає в наявності в аптеці ()
16 Термін очікування ліків за спеціальним замовленням в аптеці (днів) медсестрою з амбулаторії
17 Наявність амбулаторії (так/ні). Відстань до найближчої (км) в населеному пункті:
18 Наявність стаціонару (так/ні). Відстань до найближчого (км) в населеному пункті:
19 Наявність діагностики/лікування хронічних захворювань (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (км), в населеному пункті:
20 Наявність діагностики/лікування цукрового діабету (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (км), в населеному пункті:
21 Наявність діагностики/лікування серцево-судинних хвороб (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (км), в населеному пункті:

22	Наявність діагностики/лікування хвороб руху (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (км), в населеному пункті:
23	Наявність діагностики/лікування хвороб зору (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (км), в населеному пункті:
24	Наявність діагностики/лікування хвороб слуху (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (км), в населеному пункті:
25	Наявність діагностики/лікування психічних хвороб (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (км), в населеному пункті:
Транспортна інфраструктура	
26	Кількість працюючих маршрутів громадського транспорту ()
27	Кількість перевізників на всіх маршрутах ()
28	Перелік працюючих маршрутів: Маршрут до (населений пункт:). Регулярність (). Ціна квитка (грн.) Маршрут до (населений пункт:). Регулярність (). Ціна квитка (грн.) Маршрут до (населений пункт:). Регулярність (). Ціна квитка (грн.)
Соціально-економічна інфраструктура	
29	Наявність терміналів в місцевих магазинах (так/ні)
30	Наявність банкоматів (так/ні). Відстань до найближчого (), в населеному пункті:
31	Наявність магазинів з санітарно-гігієнічними товарами (так/ні). Кількість в наявності (). У разі відсутності, відстань до найближчого (), в населеному пункті:
32	Наявність провідного Інтернету (так/ні)
33	Наявність дитячих садочків (так/ні) в кількості (ні)
34	Наявність шкіл (так/ні). Відстань до найближчого (), в населеному пункті:
35	Наявність державних/недержавних послуг з домашньої опіки (так/ні). Кількість отримувачів цих послуг (). Кількість потребуючих домашньої опіки, котрі її не отримують ().
36	Середня заробітна плата в населеному пункті (грн.)
37	Середній розмір пенсії в населеному пункті (грн.)
Епідеміологічна ситуація	
36	Випадків захворювання на COVID-19 (), кількість вилікуваних (), кількість смертей ()
37	Наявність тестів діагностики (так/ні). Відстань до медичного закладу для проведення тестів (км), в населеному пункті:
38	Наявність обладнаних місць для лікування важких випадків (так/ні). Відстань до відповідної лікарні (), в населеному пункті:
39	Наявність засобів індивідуального захисту в продажу в населеному пункті (так/ні).
Соціальні конфлікти	
40	Наявність випадків конфліктів між тими, хто отримав допомогу і тими, хто не отримав (так/ні)
41	Наявність випадків домашнього насильства (так/ні), якщо так, скільки (). Кількість звернень в поліцію ()
42	Наявність послуг з правової допомоги та юридичної консультації у разі дискримінації або насильства (так/ні)
43	Наявність послуг з психосоціальної допомоги населенню (так/ні)
Інше:	
НГО, що надають допомогу: Назва () вид допомоги () Назва () вид допомоги () ...	
Прогалини в наданні допомоги: вид допомоги () кількість потребуючих () вид допомоги () кількість потребуючих () ...	

Примітки:

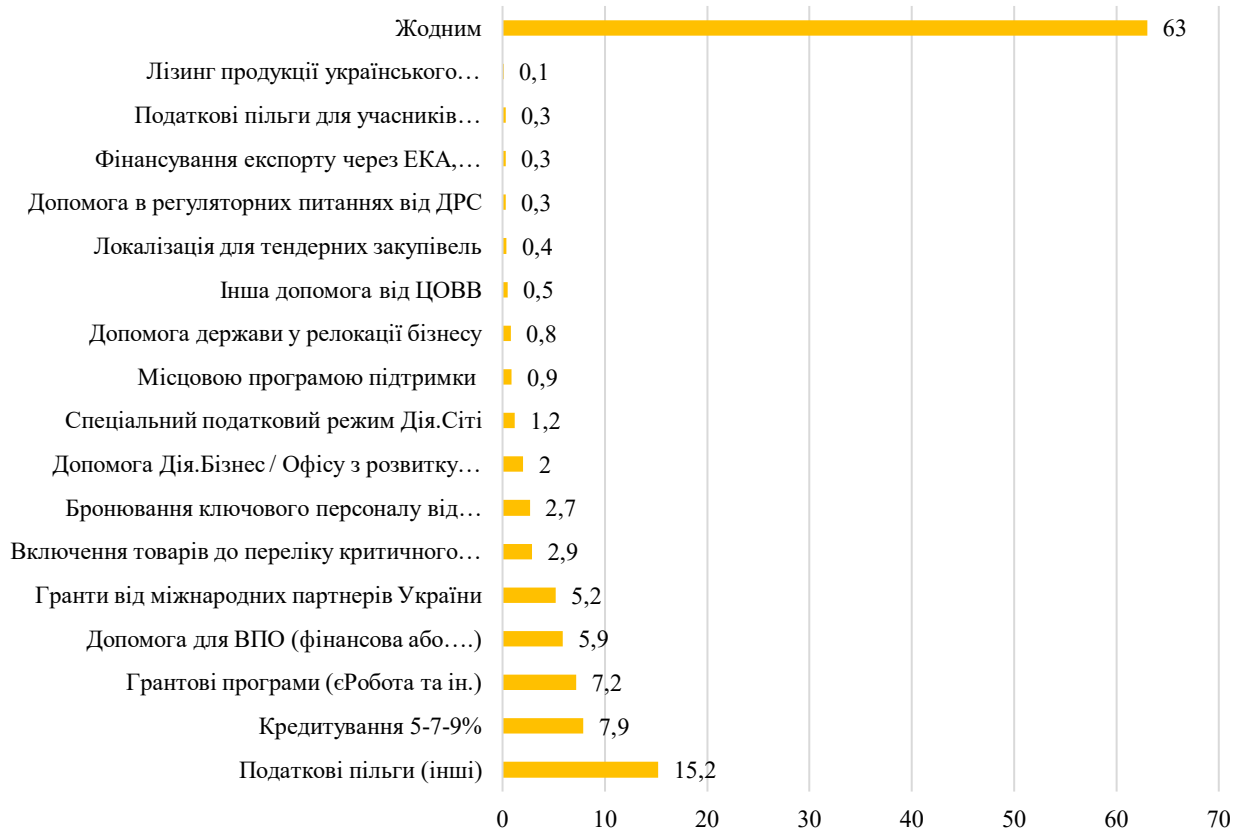
Кількість ВПО в Одеській області станом на 29.12.2023

№ п/п	Місто, район	Всього	В тому числі	
			діти	Особи з інвалідністю
1	м. Одеса	85487	21410	3603
2	м. Ізмаїл	8208	2745	347
3	м. Подільськ	2518	848	120
4	м. Теплодар	260	69	16
5	м. Білгород-Дністровський	2434	736	142
6	м. Чорноморськ	6755	1732	338
7	м. Южний	4430	1309	207
8	Березівський район	3828	1300	144
9	Білгород-Дністровський район	3400	1141	107
10	Болградський район	7000	3796	208
11	Ізмаїльський район	7101	2483	459
12	Одеський район	25945	5474	955
13	Подільський район	7384	2735	204
14	Роздільнянський район	1462	430	48
	ВСЬОГО	166212	46208	5638

Додаток З

Державна допомога бізнесу.

Результати опитування підприємців, якими видами державної допомоги ви скористалися з 24.02.2022 року? (до 7 ключових перепон)

ВИКОНАВЕЦЬ:

Зайченко Катерина Сергіївна

Приватний підприємець, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і торгівлі Національного університету «Одеська політехніка».

Автор більш 90 наукових праць, у т.ч. 5 авторських свідоцтв, 3 монографії, 25 статей, більш 20 навчально-методичних посібників.

Відповідальний виконавець наукових держбюджетних тем молодих вчених, таких як «Управління ризиками кваліфікованих кадрів: вплив війни, діджиталізації та смартизації» (№ держреєстрації 0123U100037), що замовлена та фінансується Міністерством освіти і науки України тощо.

Учасник міжнародних грантових програм, стажувань, конференцій та семінарів.

Спеціалізація – інноваційний розвиток підприємства, діджиталізація, зайнятість населення, мікро- та малий бізнес, економічна безпека, аналітичні дослідження ринків, розробка та реалізація робочих та навчальних програм.

Курси, що викладаються – Мікроекономіка, Безпека бізнесу, Управління інноваційними проєктами в підприємницькій та торговельній діяльності, Ринкове ціноутворення.

Досвід підприємницької діяльності, консалтингу, адміністрування навчальних програм більше 10 років.

Контакти для співпраці:

Тел.: +38 (067) 664 37 63

e-mail: katezay4enko@gmail.com